

HET TIJDSCHRIFT
VOOR DE

Politie

ONAFHANKELIJK OPINIEBLAD • NUMMER 6 • 2020 • WEBSITEVOORDEPOLITIE.NL

MEDLINE
NONE24508
CE 0194
FFP2 NR-EN149:2001

TAKEN BETER BORGEN
**BEWAKEN &
BEVEILIGEN**

→ pagina 30

INTEGRALE AANPAK NODIG
**KRAMP VAN
KRAPTE**

→ pagina 38

CORONA- CRISIS

RUIMTE VOOR ANDER POLITIEWERK

→ pagina 10

Sdu

BLACK EAGLE® TACTICAL 2.1 GTX

Kwalitatief hoogwaardig functionele schoenen voor **WERK & VRIJE TIJD!**

Verkrijgbaar bij uw vakman of in de HAIX® Webshop www.haix.nl

www.haix.nl/police

ROBUUSTE BESCHERMING

Peli™ RuckCase

Voor iedereen die een robuuste bescherming zoekt voor b.v. z'n telefoon of kleine camera heeft Peli™ nu een oplossing in 3 formaten.

De Peli™ RuckCase wordt geleverd in 3 types, de R20, R40 en R60. Bijzonder aan deze RuckCase is het Exoskelet.

Uitgerust met IP68 is de inhoud perfect beschermd tegen, vocht, stof en sneeuw. Het flexibele dekselinterieur houdt heel behendig allerlei erachter geplaatst pennen, sleutels of zakmes tegen, om het scherm van de telefoon niet te raken.

De ruimte onder de telefoon is d.m.v. een geperforeerde tray ook weer te gebruiken als extra bakjes voor mogelijk wat verbandmateriaal, pleisters of medicamenten.

www.vonkbv.com

Het neerzetten van de norm is **één ding**, het handhaven een tweede. De politie stelt zich op het standpunt dat **sectoren** hier eerst zelf **verantwoordelijk** voor zijn

In een prachtig essay schrijven Terpstra en Salet¹ over de rol van de politie in tijden van corona. Het is een tijd waarin de normale orde is verstoord. Door de corona-regels is er sprake van een kunstmatig gecreëerde nieuwe orde. Zij spreken van een sociale orde, én ook van een morele orde, omdat de regels aangeven wat goed en wat fout is. De acceptatie van die orde fluctueert; naarmate de urgentie toeneemt, gebeurt dat ook met het draagvlak voor de regels, en andersom. De auteurs benutten de crisis als een soort casestudy om te onderzoeken hoe de politie in deze nieuwe orde haar rol zoekt.

De handhaving van deze orde, zo schrijven zij, vormt een kern-element van deze crisis. Velen kijken dan direct naar de politie. Het essay beschrijft met welke complexiteit en verwarring dit gepaard gaat en hoe veel dit van de politie, of eigenlijk van politiemensen, vraagt. Al lezend kreeg ik de overtuiging dat politiemensen dit zelf niet beseffen. Des te meer kun je respect voelen voor de wijze waarop zij dat doen.

Toch blijft de vraag welke rol de politie speelt in de aanvaarding van deze regels. Het is niet de politie die deze nieuwe moraliteit van goed en fout creëert. Intrigerend is dat de minister-president zelf keer op keer de regels afkondigt, nadat deze overigens steeds zorgvuldig vooraf waren gelekt. Toen de persconferenties ophielden, leek het met het draagvlak voor de regels snel gedaan. Daarom werden bij de tweede golf de persconferenties spoorlags hervat.

En niet alleen dat, sterker dan eerst werd georkestreerd dat ook deskundigen, zegsmensen van ziekenhuizen en ic's en regio-bur-

gemeesters de normen onderschreven. Wanneer te veel mensen naar het strand of naar de winkelstraat gingen, spraken zij in koor hun afschuw uit en om woorden kracht bij te zetten sloten zij toegangswegen en winkelstraten. Dat alles met een beroep op de cijfers over het verloop van het virus.

Het neerzetten van de norm is één ding, het handhaven een tweede. Is dat dan de rol van de politie? De politie stelt zich op het standpunt dat sectoren hier eerst zelf verantwoordelijk voor zijn. Pas in geval van excessen zou de politie er zijn. Natuurlijk wordt dat ingegeven door schaarste, maar bijkomend is het beeld dat handhaving niet alleen afgedwongen wordt door de overheid en haar politie. Winkelketens, vervoersbedrijven, musea, sportclubs et cetera, er was brede inzet om mensen volgens de normen te laten handelen.

Als het om het handhaven van normen gaat, leert deze 'case' ons dat de bal daarom vooral elders ligt. De politie doet wat ze altijd doet. Natuurlijk, het risico op een bekeuring is er, de politie laat zien dat de regel geldt. Maar, zoals beloofd, ze grijpt in als het écht mis gaat. Als feesten te groot zijn, stranden en winkelstraten te druk en jongeren aan het rellen slaan. Dus als de nieuwe orde zichtbaar wordt verstoord, dan is de politie er sowieso. Daar mag men op rekenen. Zo werkt het. Nu, maar misschien altijd. •

¹ Jan Terpstra en Renze Salet, Politie in tijden van corona, over haar maatschappelijke opdracht in buitengewone omstandigheden, uitgave van de Politie, 2020

Jaco van Hoorn
Hoofdredacteur

HET TIJDSCHRIFT
VOOR DE

Politie

NUMMER 6 • 2020

10

Jolijn Broekhuizen, Erik Bervoets, Henk Ferwerda en Wouter Landman blikken terug op het **eerste halfjaar corona**. Wat gebeurde er toen overvraging van het politiewerk afnam? Tot grote vernieuwingen leidde de crisis in elk geval niet.

18

Politie en Universiteit Leiden gaan samenwerken op het gebied van **politierelevant onderzoek** in een onderzoeksteam 'policing' met een eigen bijzonder hoogleraar. Joery Matthys en Hans de Vries brengen verslag uit.

22

Waarom voor **Dagmar Oudshoorn** de stap van de politie naar directeur van Amnesty International niet groot is. "Ik zei bij de politie geen andere dingen dan ik nu zeg", vertelt ze aan Barbara van Caem en Wouter Jong.

Coverfoto
Robin Utrecht (ANP)

Colofon

Nummer 5, jaargang 82

Uitgever

Mr. Britt van de Langkruis
+31 (0)6 831 69381
b.v.d.langkruis@sdu.nl

Hoofredacteur

Drs. Jaco van Hoorn MPA

Redactie

Mr. Greetje Bos; Marcel Bruinsma MBA; dr. mr. Barbara van Caem, dr. Merlijn van Hulst; mr. dr. Wouter Jong; Evert Jan Kasteel EMSD; dr. Wouter Landman, mr. Yolanda van Setten, dr. Annika Smit; Marjolein Smit Arnold Bik MPA; dr. Ronald van Steden; prof. dr. Pieter Tops; Claudia Verhagen; mr. Hans de Vries

Eindredactie

Drs. Saskia Klaassen
+31 (0)6 40988811
s.klaassen@sdu.nl

Concept

Bindkracht 12, Amsterdam

Ontwerp & vormgeving

Fiermedia, Utrecht

30

Benjamin van Gelderen en Rael Nanhekan adviseren over het proces **Bewaken & Beveiligen** bij de politie. Hoe kan dit beter worden ingericht? En hoe gebeurt dit bij de Koninklijke Marechaussee?

38

Complexe maatschappelijke vraagstukken doorkruisen het onderscheid tussen politie, zorg, onderwijs en gemeenten. Dat schreeuwt om **integrale aansturing**, stellen Teun-Pieter Snoo, Sander Wennekes en Annika Smit.

En verder

8 Goed om te weten

Recente publicaties over politie en veiligheidsdomein

17 Goed om te volgen

Clement Remijnse en Jan de Leede over capaciteitsmanagement

29 Column

Peter Klerks over zeldzaam leiderschap

36 Voor u doorgenomen

Claudia Verhagen over drugsbestrijding en een Utrechtse wijkagent

45 Bezoeken

Greetje Bos verslaat conferentie preventie ondermijning

46 Doordenkers

Ruud Kuin en Esmeralda Wallast Groenewoud over boa's en politie

Redactieadres

Sdu Postbus 20025
2500 EA Den Haag
Maaanweg 174

Advertenties

Irene Schaddelee-Pesch
+31 (0)6-23700323
info@is-acquisitie.com

Abonnementen

Het Tijdschrift is gratis voor hoger opgeleide politiemensen. Aanmelden via www.websitevoor-depolitie.nl.

Abonnementen lopen automatisch door, tenzij uiterlijk 30 dagen voor de vervaldatum bij onze klantenservice wordt opgezegd.

Klantenservice

Maandag t/m vrijdag 8.30-17.30 u.
Telefoon: 070 37 89 880
www.sdu.nl/service
informatie@sdu.nl

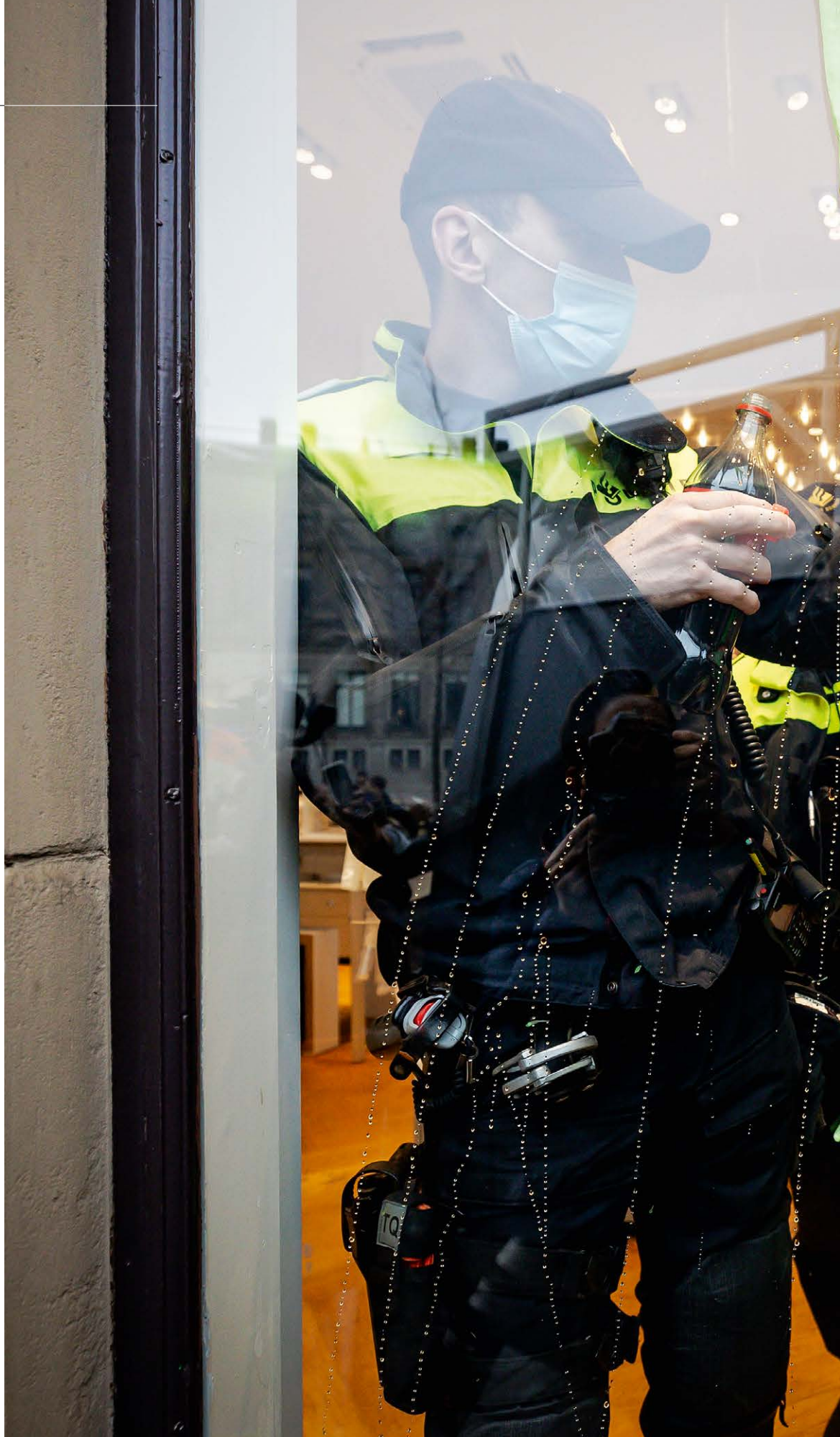

Stapel & De Koning

Sdu

Vastgelijmd

Op Black Friday greep de politie in tijdens een actie van Extinction Rebellion waarbij een vestiging van H&M aan het Rokin met groene verf werd besmeurd. De actiegroep demonstreerde tegen overconsumptie. De actieleden hadden zich vastgelijmd aan de etalageruiten. De activisten zijn opgepakt voor lokaalvredebreuk.

GESIGNALEERD

De jongste publicaties in vak- en wetenschapsliteratuur

BOEK

Nederland drugsland

In dit boek laten Pieter Tops en Jan Tromp zien dat Nederland een gidsland is in meer dan kaas en tulpen. Er is een fascinerende schaduweconomie ontstaan die geleid wordt door mensen die zich onaantastbaar wanen. Drugsmiljarden vernevelen ergens in de schemer tussen onder- en bovenwereld, kwetsbare jongeren worden geronseld voor hand- en spandiensten en grof geweld is altijd dichtbij. Autoriteiten ontbreekt het aan macht en uithoudingsvermogen. Tops en Tromp proberen de discussie buiten de sfeer van stammenstrijd te trekken. Ze betogen dat het verdienmodel van de drugscriminelen kapot moet worden gemaakt. Tegelijk moet de nationale overheid zich voorbereiden op gecontroleerde vormen van legalisering van drugs.

Nederland drugsland, Pieter Tops en Jan Tromp, Uitgeverij Balans, ISBN 978 946 382 0950

...

HANDLEIDING

Optreden plaats delict

De Handleiding Optreden plaats delict is een standaardwerk voor iedere politieambtenaar die op een plaats delict werkzaamheden moet uitvoeren of er leiding aan moet geven. Voor andere hulpverleners die op plaatsen delict moeten opereren, bevat deze geactualiseerde handleiding praktische handreikingen. Nieuw is een paragraaf over sporen die zich in de modules van moderne auto's bevinden (automotive). Hoe nieuwer het voertuig, hoe meer data.

Stapel & De Koning: Handleiding optreden plaats delict, Sdu Uitgevers, ISBN 97890 352 464 92

Door leugens verleid

Psychologische oorlogsvoering is gevaarlijke materie voor een democratie. Toch doen overheidsdiensten, ondernemingen en criminelen op grote schaal aan psychologische misleiding. In 'Door leugens verleid' vertelt Tijdschrift voor de Politie-columnist Peter Klerks over de grootste misleidingsoperaties uit de geschiedenis tot nu: van het organiseren van een staatsgreep door Joseph Goebbels tot de kunst van virtuele verleiding.

Door leugens verleid, Peter Klerks, Uitgeverij Prometheus, ISBN 978 904 464 5767

JURIDISCH PERSPECTIEF

Geestelijke stoornis

Een studie naar de aard, strekking en rechtsgevolgen van een geestelijke stoornis en naar de rechtspositie van de verstandelijk gehandicapte meerderjarige persoon. De problemen die een geestelijke stoornis kunnen meebrengen spelen onder meer bij curatele, bewind en mentorschap, het maken van testamenten en levens-testamenten, in het kader van de geneeskundige behandelingsovereenkomst en bij vertegenwoordiging.

Geestelijke stoornis in juridisch perspectief, M.M. van Rossum, Uitgeverij Boom Juridisch, ISBN 97 894 6290 831 4

...

WODC

Extremistische wereldbeelden

Overheden proberen op verschillende manieren de naleving van wet- en regelgeving en conformering aan maatschappelijke normen en waarden te bevorderen. Dit onderzoek weegt deze interventies in zowel de effectiviteit als de juridische basis. Daar-

naast gaat het onderzoek in op de wetenschappelijke bevindingen naar beïnvloeding van gedragskeuzen van ideologische en of religieus gemotiveerde personen. Wat zijn beproefde en nog niet beproefde, maar in potentie werkzame, interventies?

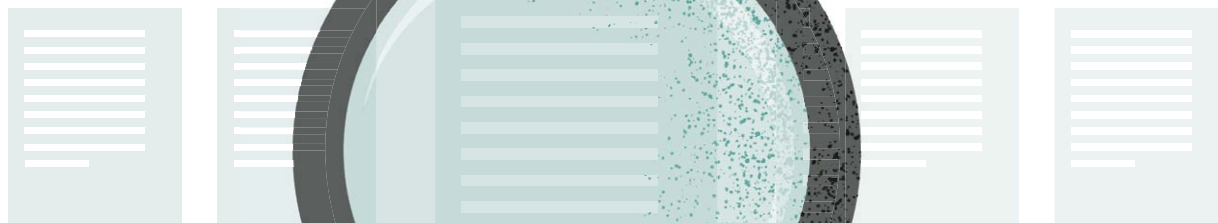
Beleidsinstrumenten en extremistische wereldbeelden, Radboud Universiteit in opdracht van WODC, november 2020

...

OVERZICHT

Big data

Big data en innovatieve methoden winnen aan belang in wetenschappelijk onderzoek. Dit komt onder meer door de digitalisering van onze dagelijkse activiteiten en ontwikkelingen in het domein van artificiële intelligentie. Hoewel andere disciplines hiervan volop de vruchten plukken, blijven de criminologische en veiligheidswetenschappen, zowel onderzoeks- als onderwijsmatig wat achter. Onterecht, want de potentie is enorm. Met deze verzameling van beloftevolle en bruikbare methoden en technieken krijgt de lezer overzicht van de mogelijkheden

van big data en innovatieve onderzoeksmethoden.

Big data en innovatieve methoden voor criminologisch onderzoek, Wim Hardyns en Thom Snaphaan (red.), Boom Uitgevers, ISBN 978 94 6236 158 4

...

ONDERZOEK

Seksueel geweld

Sinds #zeghet en #metoo gaan steeds vrouwen over tot het online delen van slachtofferschap. Wat zijn hun beweegredenen, wat is het effect en wat kunnen hulpverleners hiermee? Dit onderzoek is de eerste grootschalige analyse van het fenomeen disclosure en e-shaming in Nederland.

Slachtoffers van seksueel geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag onder de radar, C.J.W. van den Berg en M. Gorissen, NSCR 2020

MANAGEMENTBOEK

Krijglessen voor managers

Agile werken, scrum, tribes – deze begrippen lijken nieuw maar zijn volgens Jaap Jan Brouwer al eeuwen oud. Hij duikt in de militaire geschiedenis en beschrijft hoe het Pruisische en later Duitse leger al ruimte gaf aan creativiteit en eigen initiatief. Meebewegen met complexiteit en chaos blijkt zo van alle tijden en kan leiders van nu nieuwe inspiratie geven.

Krijglessen voor managers: inspiratie voor managers van nu, Jaap Jan Brouwer, Uitgeverij Mediawerf, ISBN 9789 490 463 779

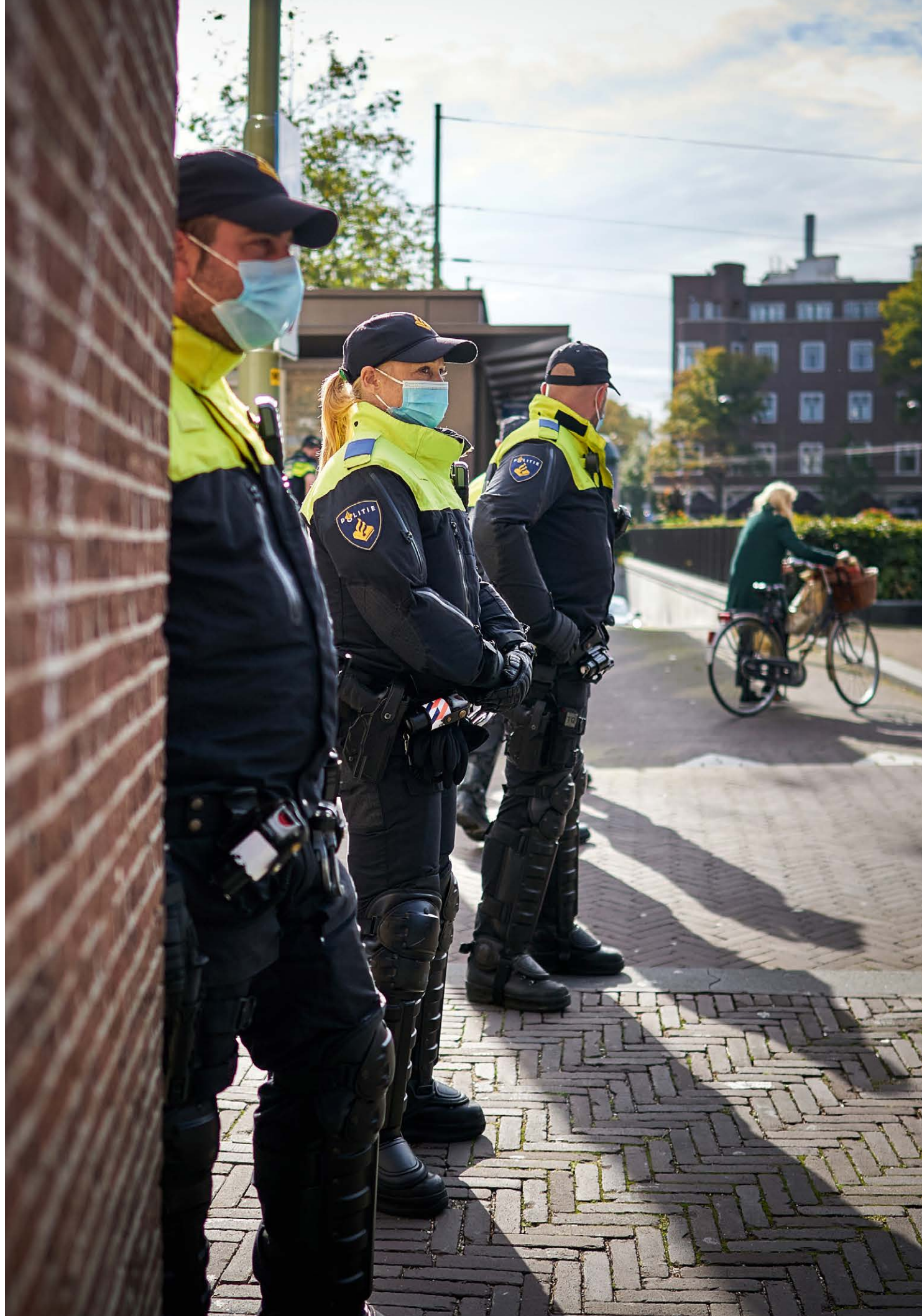
TIJDSCHRIFT

Tijdschrift voor Herstelrecht

Het Nederlands-Vlaamse Tijdschrift voor Herstelrecht richt zich op de bestudering van nationale en internationale ontwikkelingen op het gebied van 'restorative justice'. In de nieuwste editie onder meer aandacht voor een nieuw VN-handboek waarin de wereldwijde programma's zijn opgenomen van de afgelopen twintig jaar. Ivo Aertsen en Martien Schotsmans schrijven verder over twee herstelgerichte responsmodellen in België, de één gebruikt in de katholieke kerk, de ander in diverse jeugd- en onderwijsinstellingen. In beide gevallen gaat het om misbruik van kinderen. Het in de jeugdinstituten gebruikte model lijkt iets effectiever op micro (persoonlijk) niveau. De auteurs merken op dat ook herstel op institutioneel of zelfs maatschappelijk niveau gewenst is. Makiri Mual beschrijft hoe verschillend mediation in strafzaken in Nederland wordt ingevuld. Persoonlijke en professionele standaarden geven hierbij de doorslag, van een methodologische aanpak lijkt nauwelijks sprake.

Ten slotte berichten Ali Moustatine, Tom Flachet en Erik Claes over herstelrecht in Brussel. Zij plaatsen kanttekeningen bij de toepassing in gepolariseerde steden als Brussel. IJverige sociaal wetenschappers zullen alleen maar op verzet stuiten zolang zij zich niet openlijk uitspreken tegen de onderliggende sociale ongelijkheid, waarschuwen zij.

Tijdschrift voor Herstelrecht, editie 3 (2020), Uitgeverij BoomCriminologie. <https://bit.ly/33ci0P6>

POLITIE EN CORONA

LESSEN UIT EEN ONVERWACHT EXPERIMENT

Ook in de politieorganisatie zette corona de nodige veranderingen in gang. Maar dit heeft niet geleid tot grote vernieuwingen, stellen Jolijn Broekhuizen, Eric Bervoets, Henk Ferwerda en Wouter Landman. Interessant is vooral wat er gebeurde toen overvraging in het politiewerk afnam.

De coronapandemie heeft onze wereld in korte tijd op haar kop gezet. Het is onbedoeld een sociaal en maatschappelijk experiment van een enorme omvang.¹ Ook voor de politie en het politiewerk. In de maanden na de intelligente lockdown hebben wij twee onderzoeken² verricht naar de (vak) ontwikkelingen die in de basisteams hebben plaatsgevonden. De leidende vraag in beide onderzoeken was of deze ontwikkelingen of veranderingen het waard zijn om te bewaren voor na de coronapandemie. Het eerste onderzoek was gericht op de teamrecherche binnen de basisteams en bestond uit 38 telefonische interviews in tien basisteams met rechercheurs en andere actoren in de strafrechtketen (OM, advocatuur). Het tweede onderzoek had het blauw binnen het basisteam als focus en bestond uit een vragenlijst (850 respondenten)

en 65 telefonische interviews in twintig basisteams. De onderzoeken zijn uitgevoerd in de periode mei tot en met september 2020.

Plankzaken

De intelligente lockdown heeft gevolgen gehad voor het werkaanbod van de politie. Een deel van de zogenaamde 'waan van de dag' viel ineens weg. Er kwamen (veel) minder aangiften en meldingen binnen en daarnaast waren er geen evenementen, voetbalwedstrijden en horecadiensten.³ Hoewel er ook nieuwe taken bijkwamen, zoals het handhaven van de coronamaatregelen, ervaart een behoorlijk deel van de respondenten de eerste coronagolf als een periode met meer ruimte dan voorheen.⁴ Hoe is deze ruimte ingevuld?

In de basisteams is in de eerste plaats meer geïnvesteerd in de (probleemgerichte) aanpak

Over de auteurs

Drs. Jolijn Broekhuizen is onderzoeker bij Bureau Broekhuizen

Dr. Eric Bervoets is onderzoeker bij Bureau Bervoets

Dr. Henk Ferwerda is onderzoeker en directeur bij Bureau Beke

Dr. Wouter Landman is adviseur en onderzoeker bij Bureau Landman

Voor een deel van **het blauw** was het **wennen**: wat kun je doen naast het rijden van meldingen?

van lokale thema's. Een voorbeeld hiervan is de aanpak van drugscriminaliteit.⁵ In het blauw was er meer tijd om bijvoorbeeld langs bepaalde locaties te rijden en hier te observeren om zodoende de informatiepositie te verbeteren. In sommige basisteams is er een apart team ingericht voor de aanpak van drugscriminaliteit. Jeugd en verkeer zijn andere thema's waar volgens respondenten meer nadruk op is komen te liggen. Voor een deel van het blauw was het wennen: wat kun je doen naast het 'rijden van meldingen'?

Er is in de basisteams daarnaast meer geïnvesteerd in het oppakken van plankzaken. Doordat er veel minder verdachten werden aangehouden en minder aangiften binnenkwamen, was er ineens tijd om te kijken wat er allemaal nog open stond in het informatiesysteem (BOSZ).

"We hebben een week of drie na de lockdown afgesproken: we gaan alle plankzaken uitwerken tot het verdachtenverhoor. We hadden op dat moment geen overzicht. Ik denk dat er zo'n 200 zaken waren waarin iets moest worden gedaan. Die hebben we helemaal uitgelopen." (Senior tactische opsporing)

Opsporing

Bij het oppakken van de werkvoorraad kwamen soms ook zaken naar voren waar men minder bekend mee was, zoals (WhatsApp)fraude en online oplichting. In deze zaken moesten sommige politiemensen ook nieuwe dingen doen, zoals het opmaken van bepaalde vorde-

ringen. Het inzicht krijgen in en wegwerken van de werkvoorraad werd door veel respondenten als buitengewoon prettig ervaren. In een deel van de basisteams is de bijdrage van medewerkers uit het blauw aan de opsporing ook toegenomen gedurende de coronapandemie. Hierbij werd overigens duidelijk dat de kennis en kunde van een deel van het blauw tekortschoot om goed in te kunnen voegen in het opsporingsproces.

De gedeeltelijke verandering van het politiewerk tijdens de intelligente lockdown werd door respondenten veelal zeer gewaardeerd: meer focus op kerntaken. Veel respondenten – met name teamchefs – benadrukten dat er (fundamentele) keuzes gemaakt moeten worden. Waar is de politie wel en niet van? Dergelijke keuzes moeten ertoe leiden dat er ook na coronapandemie meer ruimte is voor de kerntaken of 'echt' politiewerk.

"Het was positief dat evenementen, horeca en voetbal wegvielen. Dat leidde tot enorme capaciteitswinst. De organisatie moet daar heel kritisch naar kijken. Wat kunnen ze zelf gaan regelen en bekostigen? Wij zijn anders een evenementenpolitie" (Senior GGP wijkagent).

Smurfendorp

In het coronatijdperk is thuiswerken voor veel professionals normaal geworden.⁶ De uitbraak van de coronapandemie heeft in de basisteams voor een substantiële ontwikkeling gezorgd. Vóór de pandemie was thuiswerken een zeldzaam fenomeen, terwijl dit tijdens de coronapandemie gebruikelijker is geworden. Er doen zich hierbij grote verschillen voor tussen functies – rechercheurs en leidinggevendenden werken meer thuis dan degenen die volop in de 24/7 worden gepland – en tussen basisteams.⁷ In het ene team werd en wordt (weer) gewerkt met een minimale bezetting, terwijl in het andere team "de politie hoort op het bureau" het adagium is en politiemensen relatief veel op het bureau aanwezig zijn.

Thuiswerken is de voornaamste verandering die politiemensen in de basisteams willen behouden.⁸ Dit wil zeggen: voor één of twee dagen per week. Zij waarderen vooral de rust

en betere concentratie. Een deel van het politiewerk heeft hier baat bij, zoals het bijwerken van informatiesystemen, terugbellen van burgers naar aanleiding van meldingen of aangiften, het analyseren van gegevens, maken van plannen, doornemen van dossiers en online leren. Maar ook het telefonisch opnemen van aangiften en afnemen van getuigenverhoren blijken activiteiten die prima vanuit huis kunnen worden uitgevoerd. Sterker nog, thuiswerken zou de effectiviteit en efficiëntie van het werk volgens een deel van de respondenten verbeteren.

‘Op het bureau kom je soms maar moeizaam aan bepaalde werkzaamheden toe. De politie verliest een hoop capaciteit in ouwehoeren met elkaar. Zo’n bureau is toch een soort smurfendorp.’ (Operationeel expert)

Uit de onderzoeken komen ook de nodige nadelen van thuiswerken naar voren. Deze hebben voor een deel te maken met de aard van het werk: een deel van de politiemensen verricht werkzaamheden die zich hier niet goed voor lenen. En ook niet ieders thuissituatie is even geschikt voor thuiswerk. Maar er is onder leidinggevendenden ook twijfel over het arbeidsethos: wordt er wel genoeg gewerkt? Tot slot wordt het sociale aspect van het werken op het bureau gemist. Niet alleen voor de gezelligheid en de cohesie, maar ook voor de uitwisseling in het WIS: wandelgangeninformatiesysteem.

Digitalisering

Social distancing is een begrip dat miljarden mensen wereldwijd in zeer korte tijd hebben geleerd en in de praktijk hebben gebracht.⁹ Maar hoe zorg je voor sociale afstand bij de uitvoering van en afstemming van politiewerk? Dit is voor een deel een onmogelijke opgave en dan zijn beschermingsmiddelen en andere maatregelen second best. In een deel van de situaties biedt digitalisering uitkomst. Ook bij de politie bleek de coronapandemie een katalysator voor digitalisering.¹⁰ We behandelen twee uitingvormen.

In de uitvoering van het politiewerk is het contact met burgers verder gedigitaliseerd. Voorbeelden hiervan zijn het invoeren of

uitbreiden van digitale spreekuren door wijkagenten, intensivering van social media gebruik en online gamen met jongeren. De ervaringen hiermee zijn positief, omdat het zorgde voor meer contactmogelijkheden en bepaalde doelgroepen gemakkelijker konden worden bereikt.

‘Er zijn nu zo’n twintig collega’s met een digitaal spreekuur bezig. Burgers kunnen hun vragen kwijt. Dit levert andere vormen van verbinding op, die we niet hadden. Mensen zaten in de eerste periode van corona veel met hun iPad op de bank en volgden

Het **inzicht** krijgen in en **wegwerken** van de werkvoorraad werd door veel respondenten als **buitengewoon** prettig ervaren

- 1 P. Verhaeghe (2020). Houd afstand, raak me aan. Amsterdam: De Bezige Bij, p. 2.
- 2 W. Landman, H. Ferwerda, E. Bervoets & J. Broekhuizen (2020). Het bewaren waard?! Lessen uit het werk van de teamrecherche in coronatijd. Team CoroPol en H. Ferwerda & W. Landman (2020). Wat nemen we mee? Blauwe vakontwikkeling in de basisteams tijdens Covid-19 en lessen voor de toekomst. Bureau Beke/Bureau Landman.
- 3 Het is weliswaar geen 'extern' politiewerk, maar ook uitval van opleidingen en IBT zorgde voor meer ruimte in de basisteams.
- 4 Dit betreft vooral leidinggevend en onderzoekers en in mindere mate de medewerkers in het blauw.
- 5 Zie ook B. Karsten, J. van den Heuvel, K. Hehemann, S. Spreeuw & A. Visch (2020). Overmorgen in coronatijd. Den Haag: staf korpsleiding. De bevindingen uit dit onderzoek komen op meerdere punten overeen met onze bevindingen.
- 6 Zie M. de Haas, M. Hamersma & R. Faber (2020). Nieuwe inzichten mobiliteit en de coronacrisis. Vervolgmeting effecten coronacrisis op mobiliteitsgedrag en mobiliteitsbeleving. Den Haag: Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid.
- 7 Zie ook J. Nap & P. Peters (2020). Corona en politieleiderschap: over grondpatronen en breuklijnen. <https://www.websitevoordepolitie.nl/corona-en-politieleiderschap-over-grondpatronen-en-breuklijnen/>
- 8 Hierbij baseren we ons op de enquête in het blauw.
- 9 Zie D. Rovers (2020). Wij zijn de planeet. In A.R. Kan (red.), Na de quarantaine. Amsterdam: Uitgeverij Balans.
- 10 Zie bijvoorbeeld het artikel van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR), <https://www.wrr.nl/wrr-en-corona/artikel-coronacrisis-vraagt-om-debat-over-digitalisering>.
- 11 <https://www.uva.nl/content/nieuws/persberichten/2020/07/hoe-beleeft-het-nederlandse-bedrijfsleven-de-coronacrisis.html>

ons dus ook. Geen fysieke verbinding, maar wel online verbinding: hoe mooi is dat. We blijven dit doen.' (Teamchef)

Daarnaast is het telefonisch opnemen van aangiften geïntensiveerd. Bij eenvoudige aangiften blijkt dit een goede werkwijze: het scheelt vooral de burger tijd en biedt flexibiliteit. Ook in het contact met verdachten en getuigen vond in basisteams in meer of mindere mate digitalisering plaats. Zo zijn er in verschillende basisteams verdachtenverhoren via videobeelden afgenomen en getuigen telefonisch gehoord. Bij eenvoudige zaken ervaren respondenten dit als een goed alternatief, dat ook voor de toekomst potentie heeft. Voor al deze werkwijzen geldt dat verdere digitalise-

ring een belangrijke randvoorwaarde voor de toekomst is (bijvoorbeeld digitale handtekening).

Een tweede vorm van digitalisering betreft het overleg over politiewerk, intern en met partners. Uit de onderzoeken komt een wisselend beeld naar voren. De briefings zijn nauwelijks gedigitaliseerd. Voor managementoverleg binnen het basisteam geldt dat in een deel van de basisteams digitalisering heeft plaatsgevonden. Bij overlegvormen op districtsniveau, eenheidsniveau en landelijk niveau is videobellen ook frequent gebruikt.

Planning

Hetzelfde geldt voor afstemming met externe partners, zoals overleg bij ZSM. De ervaringen zijn overwegend positief. Volgens respondenten verloopt het digitaal vergaderen gedisciplineerder en het scheelt reistijd. De nadelen lijken op die bij thuiswerken: de sociale dimensie wordt gemist. Veel respondenten vinden digitaal overleg het bewaren waard, in afwisseling met face to face-overleg.

Het karakter van het (straat)werk maakt dat de politie – middenin de coronapandemie – niet volledig kan thuiswerken. Er zijn mensen 'in dienst' en 'op het bureau' nodig. In de basisteams zijn maatregelen genomen om het risico op besmetting tussen politiemensen te beperken. Naast uiteenlopende hygiënemaatregelen (spatschermen, looproutes, schoonmaken van materialen en auto's) zijn er maatregelen

Er was volgens respondenten **meer capaciteit beschikbaar** op de momenten dat het **buiten nodig** was

Waar in **andere sectoren** de **coronacrisis** aanjager was van innovatie, is dit in de onderzochte basisteams **minder** het geval

genomen gericht op de organisatie van het werk en dan in het bijzonder: de planning. Twee veranderingen springen in het oog: het meer spreiden van werktijden en het werken in vaste groepen.

Binnen de basisteams is er een 24/7 rooster. De werktijden zijn voor een deel van de politiemensen gespreid. Maar wij hebben als onderzoekers allemaal wel eens een maandag- of dinsdagochtendbriefing meegemaakt: 9 uur en een bomvolle ruimte. Weinig werk buiten, veel mensen binnen. De praktijk week af van de wens. Het 'coronarisico' heeft hier enige verandering in gebracht: er zijn vooral meer politiemensen in de avonddienst. Dit heeft voordelen. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan wijkagenten die 's avonds meer in hun wijk aanwezig zijn en tijd voor 'drugsacties' in de avond. Kortom: er was volgens respondenten meer capaciteit beschikbaar op de momenten dat het buiten nodig was.

Weinig vernieuwing

De basisteams gaan verschillend om met de planning. Als gevolg van de coronapandemie is een deel van de basisteams overgestapt op een plansystematiek die in andere basisteams al gemeengoed was: het plannen in vaste groepen. De respondenten in de betreffende basisteams zijn hier in de regel positief over. Door te werken met een vaste groep collega's ervaren zij meer saamhorigheid en teamgevoel (samen de klus klaren) en leren zij elkaar

beter kennen (privé, maar ook qua werkstijl). Ook wordt opgemerkt dat de sociale controle groter is: wie is ziek, wie te laat, wie doet (te) weinig. Betreffende respondenten willen deze plansystematiek graag continueren.

Op basis van beide onderzoeken in de basisteams (blauw en teamrecherche) kunnen we concluderen dat de coronapandemie in basisteams in meer of mindere mate heeft gezorgd voor verandering. Deze werd gedreven door het

belang van continuïteit tijdens de coronapandemie, maar bevat geregeld elementen die zo goed bevallen dat ze het bewaren waard zijn. We hadden echter verwacht dat er in de basisteams, naast thuiswerken en (enige) digitalisering van werkprocessen, ook nieuwe activiteiten zouden worden ontplooid. Hierbij kan worden gedacht aan online surveilleren en betekenisvol interveniëren bij de aanpak van veelvoorkomende criminaliteit. Waar in andere sectoren de coronacrisis wel een aanjager van innovatie is gebleken", is dit in de onderzochte basisteams

“
 Veel voorkomende
aanhoudingen (zoals
 winkeldiefstal) en **inzet voor**
vertier (voetbal, horeca,
 evenementen) drukken **ander**
politiewerk weg

naar onze indruk in mindere mate het geval (met uitzondering van basisteams die al met bepaalde vernieuwing bezig waren, bijvoorbeeld in de vorm van digitaal wijkagenten).

‘We hebben coronatijd onvoldoende benut om aan de voorkant creatiever te zijn, bijvoorbeeld door middel van herstelrecht, mediation. We moeten minder in het strafrecht laten komen. Waarom zit een aangever er? Dat moeten we scherper krijgen en daar de juiste opvolging aan verbinden. We moeten nog steeds veel selectiever zijn met het strafrecht.’ (ZSM-officier)

Reflectie

De voornaamste lessen van de coronapandemie gaan naar ons idee niet over de organisatie en het uitvoeren van politiewerk, maar over de context waarin dit plaatsvindt. De intelligente lockdown heeft iets duidelijk gemaakt dat niet nieuw, maar wel relevant is: veel voorkomende aanhoudingen (zoals voor winkeldiefstal), meldingen en inzet voor maatschappelijk vertier (voetbal, evenementen, horeca) drukken ander politiewerk weg. Dit andere politiewerk is van waarde, maar krijgt in ‘normale’ omstandigheden weinig ruimte.

Dit roept ook direct een vraag op: als de omstandigheden weer teruggaan naar normaal, gaat het politiewerk in de basisteams dan ook weer terug naar voorheen? Die kans lijkt groot. Dit heeft als gevolg dat de basisteams wel iets kunnen meenemen uit de coronacrisis (zoals thuiswerken), maar er in essentie niet veel verandert. Het systeem gaat weer terug naar zijn oorspronkelijke toestand.

En dat brengt ons tot slot bij een fundamentele vraag: wat voor basispolitiezorg (werk en organisatie) willen ‘we’ hebben? En wat vraagt dit dan van de omstandigheden die voor het basisteam worden gecreëerd? Wij denken dat het tijd is om serieus aan de slag te gaan met het maken van keuzes over de inzet van de politie op verschillende niveaus (lokaal en nationaal) én met veranderingen in het strafrechtelijke systeem (minder prikkels om strafrechtelijk af te doen). Dit is naar ons idee noodzakelijk om recht te doen aan de uitgangspunten en ambities die met de vorming van de basisteams werden beoogd. •

@TsvoorPolitie

Tijdschrift voor de

Politie @TsvoorPolitie
Het gebruik van #AI in het aangifteproces lijkt slechts een technologische vernieuwing. Maar de innovatie grijpt ook in #sociaal opzicht in, zeggen Rotterdamse onderzoekers van @ESSB_Erasmus buff.ly/3oSwPjd

AJ @OkkiPepernoot
Replying to @TsvoorPolitie @ESSB_Erasmus
Dat wordt standaard vergeten bij de politie, dat technische innovatie altijd leidt tot sociale innovatie.

Tijdschrift voor de

Politie @TsvoorPolitie
In een #hackathon van @Politie beten deskundigen van binnen en buiten de politie zich vast in 85 zaken met voortvluchtige veroordeelden. Wat leverde dat op? buff.ly/32rU2ii

Marion

@MarionHoeffgen
Replying to @TsvoorPolitie @Politie
Mooi werk van @Politie in en met de samenleving!

Afscheid

Na ruim 18 jaar neemt Claudia Verhagen afscheid van de redactie. Zij verzorgde jarenlang de rubriek 'Voor u gelezen'. Claudia recenseerde veel boeken zelf, daarnaast had ze een netwerk van recensenten die met haar de rubriek vulden. Naast deze inzet had Claudia, de laatste tijd als vertegenwoordiger van de GHOR, haar eigen plezierige inbreng in de redactie. We kijken met veel waardering naar haar inbreng en danken haar voor haar langdurige en grote bijdrage aan het Tijdschrift. We zijn blij dat Barbara van Caem bereid is haar taak over te nemen.

Jaco van Hoorn, hoofdredacteur

Ingezonden

Capaciteitsmanagement: een nieuw model

Capaciteitsmanagement, is dat nu waar de politie behoefte aan heeft? Ons antwoord is volmondig ja. Voor een verantwoorde bedrijfsvoering is capaciteitsmanagement relevant, urgent en noodzakelijk. We onderbouwen dit met twee observaties.

Observatie 1 Er leeft onbegrip binnen en buiten de politie over de duizenden fte's in de eenheden en de niet ad hoc beschikbaarheid daarvan voor evenementen en andere activiteiten. Hoe kan dat? Een eenduidige en gedeelde taal ontbreekt. Wat betekenen begrippen als formatie, inplanbaarheid, beschikbaarheid, bezetting, sterkte, inzetbaarheid en zijn ze onder- en nevensgeschikt, overlappend of onderscheidend?

Observatie 2 Het is een hardnekkig probleem dat de politie het werk niet eenduidig definieert. Er is altijd te veel werk, dus hoe stellen we prioriteiten? Hoe kunnen we het bevoegd gezag onze dilemma's eerlijk en betrouwbaar voorleggen? Een model is nodig om de capaciteit zo goed mogelijk in te zetten op de vragen van de buitenwereld. Een capaciteitsmodel kan helpen bij het maken van transparante, verantwoorde en gedragen keuzes. Zodat we met genoeg mensen goed en veilig kunnen werken.

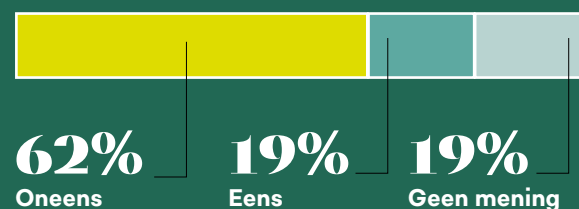
Clement Remijnse, senior beleidsadviseur
Jan de Leede, Universitair docent HRM (UT)

Bezoek de website voor het artikel <https://bit.ly/3ggfJaY>

De poll

Door de coronacrisis kom ik eindelijk aan echte politietaken toe

MEEER KENNIS, BETER RESULTAAT

Al langer klinkt de roep om een nauwere verbinding tussen politie en wetenschap. Met de start van een onderzoeksteam policing aan de Universiteit Leiden worden hiervoor de eerste stappen gezet, berichten Joery Matthys en Hans de Vries.

Over de auteurs

Dr. Joery Matthys is Universitair Docent Institute of Security and Global Affairs, Faculteit Governance and Global Affairs, Universiteit Leiden. Mr. H.R. de Vries is plv. portefeuillehouder GGP en redactielid Tijdschrift voor de Politie

5 maart 2020. Twee vertegenwoordigers van de Universiteit Leiden en twee van de politie komen voor het eerst samen om te praten over samenwerking tussen de politie en de wetenschappelijk wereld. Gekozen is voor een vergaderlocatie van de Koninklijke Marechaussee op Schiphol, maar bij aankomst blijkt deze niet beschikbaar. De verhoorkamer van de KMar dan maar? Omdat deze ruimte bij de deelnemers te veel de associatie oproept met dwang, wordt uitgeweken naar het restaurant. Het verkennen van samenwerking was twee maanden eerder al begonnen vanuit de landelijke portefeuille gebiedsgebonden politie (GGP). Deze overwoog de instelling van een bijzondere leerstoel om de verwetenschappelijking van de GGP te versterken. De keuze voor samenwerking met de Universiteit Leiden leek daarbij een logische. Minstens een twintigtal

wetenschappers doet binnen deze instelling onderzoek naar of voor de politie, verdeeld over verschillende faculteiten, instituten en onderzoeksgroepen (onder meer criminologie, bestuurskunde, psychologie en veiligheidsstudies). Daarnaast is Den Haag, als stad van vrede en recht, een terechte keuze als vestigingsplaats van de vakgroep, ook vanwege de nabijheid van belangrijkste stakeholders en internationale instanties.

Leemte

De roep om een nauwere verbinding tussen politie en wetenschap klinkt al langer. Eerder riep Piet van Reenen in 'De stand van politieresearch' (2020) universiteiten en politie op tot een duurzame samenwerking. Niet iedereen hoeft daarbij meteen mee te doen, maar draagvlak bij het ministerie van Justitie en Veiligheid,

Universiteit Leuven

de politie en belangrijke onderzoekinstellingen is wel nodig. Ook hoogleraar Jan Terpstra waar- schuwde in zijn afscheidsinterview met het Tijdschrift voor de Politie (4-2020) dat margi- nalisering van politieonderzoek dreigde.

Op de eerste vergadering werd inderdaad geconstateerd dat er een leemte is ontstaan in de wetenschappelijke benadering van het Nederlandse veiligheidslandschap. De gene- ratie onderzoekers die zich bezighoudt met dit vraagstuk dunt uit en raak verspreid. Niet

dat er geen onderzoekers meer zijn die op het veiligheidsterrein onderzoek verrichten, maar de focus komt uit verschillende invalshoeken en er is sprake van fragmentatie van de kennis. Natuurlijk zijn er meerdere advies- en onder- zoeksbureaus die onderzoek verrichten bij en over de politie, maar de kennisopbouw blijft bij deze bureaus en wordt geen gemeengoed. Dat terwijl de politie juist behoefte heeft aan verdie- ping, aan wetenschappers die zich een totaal- beeld willen en kunnen vormen en aan brede wetenschappelijke expertise om de huidige veiligheidsvraagstukken beter te begrijpen en aan te pakken. Daar heeft de operatie, gezien de soms razendsnelle veranderingen in de samen- leving, baat bij.

“

Politiestudies of zelfs **policing** wordt de **focus** omdat hierbij wordt gekeken naar verschillende **veiligheidsactoren**

Leerstoel Politiestudies

In de maanden na die eerste ontmoeting op Schiphol werden nog een aantal wijzi- gingen aangebracht aan de initieel uitgezette krijtlijnen. Maar de kern blijft dezelfde: het oprichten van een onderzoeksteam binnen het Institute of Security and Global Affairs (ISGA), onderdeel van de Faculteit Governance & Global Affairs (FGGA) van de Universiteit Leiden. Deze

bestaat uit een postdoctoraal onderzoeker, een promovendus met een gezamenlijk uitgewerkt onderzoeksproject en een bijzonder hoogleraar. Uit verdere gesprekken wordt duidelijk dat de insteek vanuit de gebiedsgebonden politie te beperkt is. Politiestudies of zelfs *policing* wordt de focus, omdat bij dit laatste expertisegebied ook wordt gekeken naar verschillende veiligheidsactoren.

Door deze brede invalshoek wordt het tegelijk nodig om met de beperkte capaciteit de themagebieden af te bakenen. Het eerste thema richt zich op het *governance*-aspect van *policing*. Daarbij wordt gekeken hoe de politie opereert in een breder veld van verschillende veiligheidsactoren. Het tweede thema is gericht op internationale samenwerking, zowel grenzeloos (bijvoorbeeld cybersecurity, waar samenwerking nodig is omdat het de grenzen overschrijdt) als grensoverschrijdend (bijvoorbeeld de samenwerking tussen politiediensten van buurlanden).

Het laatste thema laat ruimte voor onderwerpen met een hoge maatschappelijke relevantie. In eerste instantie wordt dit ondermijning, ook om aan te sluiten bij een reeds bestaande samenwerking tussen de Universiteit Leiden en de Politieacademie. In het kader van die samenwerking is Pieter Tops inmiddels aangesteld bij ISGA als bijzonder hoogleraar Ondermijningsstudies.

Floreren

Het is de bedoeling dat de komende vijf jaar (de bijzonder hoogleraar Politiestudies pas vanaf jaar twee) het onderzoeksteam aan de slag gaat op drie onderdelen: Onderzoek, Onderwijs en Valorisatie. Op korte termijn moet een meerjarig onderzoeksprogramma samengesteld worden, waarbij ook wordt gekeken naar relevante onderzoeksprojecten en -partners waarmee kan worden samengewerkt. Daardoor wordt de fragmentatie van het veld tegengegaan en wordt wetenschappelijke verdieping gecreëerd.

Een aansluitende onderwijsprogrammering zorgt ervoor dat deze kennis ook gedeeld zal worden met studenten, om zo de nieuwe generatie professionals en academici op te leiden. Het eerste beperkte wapenfeit was het digitale

De politie zegt ‘**betere werking**’, Universiteit Leiden zegt ‘**hogere wetenschappelijke waarde**’, maar beide bedoelen ze **hetzelfde**

seminar ‘Policing in tijden van Covid-19’ dat vanwege de tweede coronagolf verdeeld over drie dagen te volgen was. Maar de ambitie gaat een stuk verder dan seminars, een vertaling van het onderzoek naar een breed regulier curriculum is het doel.

Op het gebied van valorisatie zal een kenniscentrum worden uitgebouwd dat interactie houdt met het academische en professionele veld. Na vijf jaar komt er hierdoor dus slechts een einde aan het begin. Want de drie uitgezette lijnen zouden nadien moeten blijven functioneren, floreren zelfs. En dat allemaal op basis van een gesprek tussen vier personen op Schiphol, die niet de dwang wilden ervaren om te gaan overleggen in een verhoorkamer, maar zich tegelijk toch gedwongen voelden om de handen in elkaar te slaan. Omdat kansen niet verspeeld mogen worden, en omdat samenwerking betekent dat één plus één drie wordt.

Oh ja, er zat een Vlaming bij op die vergadering. Die dacht op het einde: ‘Goed begonnen is half gewonnen’. De Nederlanders dachten waarschijnlijk “De eerste klap is een daalder waard’. Dat lijken twee verschillende dingen, maar uiteindelijk bedoelden ze wel hetzelfde. Wellicht is dat de perfecte metafoer om deze samenwerking te typeren. De politie zegt ‘betere werking’, Universiteit Leiden zegt ‘hogere wetenschappelijke waarde’, maar beide bedoelen ze eigenlijk een grotere kennis om tot een beter resultaat te komen. •

‘Ik vind het **fijn** om **boven** de partijen te **staan**’

Van hoofd Operatiën bij de politie naar directeur van Amnesty International is voor Dagmar Oudshoorn geen grote stap. Beide organisaties dienen immers de rechtsstaat en horen hier pal voor te staan, vertelt ze aan Barbara van Caem en Wouter Jong. “Ik zei bij de politie geen andere dingen dan ik nu zeg.”

Je was eerder burgemeester en hoofd Operatiën bij Eenheid Amsterdam. Nu ben je directeur van Amnesty International. Wat drijft je tot deze wissels?

“Ik rol in dingen. Ik ben van oorsprong een orthopedagoog die bewust binnen het justitiële gedeelte is gaan werken. Door een cursus van de Stichting Democratisch Steunpunt Rotterdam (het huidige Lokaal, red.) kwam ik in aanraking met de politiek. Ik werd lid van een politieke partij en kwam in het dagelijks bestuur van

de deelgemeente Feijenoord in Rotterdam. Uiteindelijk besepte ik dat ik besturen heel leuk vond, maar de politiek wat minder. Ik vind het fijn om boven de partijen te staan. Daarom werd ik na acht jaar Feijenoord burgemeester van Uithoorn, iets dat ik acht jaar met veel plezier heb gedaan. Op enig moment vroeg de vorige politiechef van Amsterdam of ik interesse had om de overstap naar de politie te maken. Het gaf een mooie andere dimensie om me in te blijven zetten voor de samenleving. Net zoals Amnesty mij die ruimte geeft.

“Op sociale media komen steeds

meer mensen op voor hun **eigen mensenrechten**, maar **gunnen** ze diezelfde rechten ook aan anderen?”

Bestuurder met kennis van Justitie

Dagmar Oudshoorn volgde per 1 januari 2020 Eduard Nazarski op als directeur van Amnesty International Nederland. Sinds 2018 werkte ze bij Eenheid Amsterdam als hoofd Operatiën. Daarvoor was zij van 2010 tot 2018 burgemeester van Uithoorn en van 2002 tot 2010 respectievelijk bestuurder en voorzitter van de deelgemeente Feijenoord in Rotterdam. Eerder werkte zij bij de Dienst Justitiële Inrichtingen in Den Haag en bij de Raad voor de Kinderbescherming in Rotterdam.

Voor mij is Amnesty de jackpot. Hier komt alles samen. Mijn ongemak met de toenemende polarisatie in de samenleving. Maar ook de kans om me volledig in te zetten voor mensenrechten en misstanden. Die kans kon ik niet laten liggen. Als directeur Amnesty kan ik opkomen voor iets waarin ik geloof. Mensen denken bij Amnesty vooral aan het schrijven van brieven naar het buitenland, maar we hebben ook een duidelijke internationale en nationale mensenrechtenagenda. Dat is belangrijk, omdat ook in Nederland aan mensenrechten wordt geknabbeld. Op sociale media zie je steeds meer mensen opkomen voor hun eigen mensenrechten, maar ze gunnen diezelfde rechten niet aan anderen. De tegenstellingen nemen toe. Mensen zijn vergeten waar we vandaan komen, waar die universele mensenrechten op gestoeld zijn. Vanuit de rol als directeur wil ik het bewustzijn op het gebied van mensenrechten vergroten. Het gaat om doorzetten, vast blijven houden en waakhond willen zijn.”

Amnesty heeft op sommige punten behoorlijk uitgesproken opvattingen over de politie, terwijl de politie dit soms anders ziet. Hoe zie je dat vanuit je vorige rol?

“De vraag impliceert dat Amnesty en de politie een tegenstelling zijn. Ik denk dat het niet zo is, want beide organisaties dienen de rechtstaat. Ik heb bij de politie geen andere dingen gezegd dan die ik nu zeg. Beide organisaties

horen voor hetzelfde te staan. Amnesty is een organisatie die de politie scherp kan houden. De politie heeft een hele lastige taak en zoekt daarin soms de grenzen op. Het is belangrijk dat er organisaties zijn die dat soort grenzen bewaken en in staat zijn om de politie langs die weg te versterken.

Wij hebben onderzoek gedaan naar het sensing project in Roermond, waarbij het doel van de politie was om mobiel banditisme bij een outletcentre tegen te gaan. Deze predictive policing-projecten, die de politie ‘proeftuinen’ noemt, gebruiken wiskundige modellen om het risico in te schatten dat door een bepaalde persoon of op een bepaalde locatie een strafbaar feit wordt gepleegd. De politie richt haar inzet vervolgens op de personen of locaties die aangemerkt worden als ‘hoog risico’.

Volgens de politie zijn het vooral mensen uit Oost-Europese landen die zich schuldig maken aan mobiel banditisme. Door het gebruik van camera's en andere sensoren houdt de politie systematisch alle mensen in de gaten die in en rond Roermond rijden. En verzamelt informatie over voertuigen en bewegingspatronen. Deze gegevens worden vervolgens verwerkt in een algoritmisch model dat een ‘risicoscore’ berekent voor ieder voertuig.

Als een voertuig als ‘hoog risico’ wordt aangemerkt, probeert de politie de auto staande te houden om de bestuurder en inzittenden te controleren. De algoritmen waren echter zo breed opgezet dat dit leidt tot veel hits en dat betekent dat agenten zelf kiezen wie ze aanhouden. Dat leidt mogelijk ook etnisch profileren in de hand waarbij mensen met een Roma-uiterslijk eerder zullen worden staande gehouden dan een keurig uitziend Duits gezinnetje. Onder het mom van een ‘proeftuin’ worden dus de grenzen opgezocht. Wij bepleiten een mensenrechtentoets vooraf en iemand die bewaakt welke algoritmes worden toegepast.”

De proeftuin kent onvoldoende waarborgen?

“Het gebruik van predictive policing is onvoldoende transparant. In het project in Roermond

heeft de politie zelfs de eigen voor het project opgestelde regels niet in acht genomen. Zo had de Autoriteit Persoonsgegevens volgens eigen regels geïnformeerd moeten worden. Dat is pas gebeurd toen Amnesty zelf onderzoek ging doen. Laat duidelijk zijn: het is niet zo dat Amnesty tegen predictive policing is. We bepleiten wel strenge voorwaarden waar de politie zich moet houden. We zijn niet tegen het gebruik van algoritmen, maar vinden wel dat er een begrenzing aan moet zitten. We zijn voorstander van een algoritmewaakhond die daar, vergelijkbaar met de Autoriteit Persoonsgegevens, toezicht op kan houden. Experimenteren? Ja. Maar binnen het bestaande mensenrechtelijk kader. Zorg ervoor dat de politie transparant werkt, zodat erover gedebatteerd kan worden en het ook wetenschappelijk en onafhankelijk geëvalueerd en getoetst kan worden.”

Kan de politie een voorbeeld nemen aan de Inlichtingendiensten die dat via de toezichthouder beter geborgd hebben?

“Een maand geleden werd de evaluatie van de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten openbaar. Daaruit bleek dat de zorgen over de sleepwet uitgekomen waren. Dus ook op dat dossier gaat het erom dat we er niet per definitie op tegen zijn. Amnesty zegt alleen: als je informatie vergaart, aan predictive policing doet of risicotaxatie-modellen bouwt: kijk goed naar hoe je dat doet. Op het moment dat er vrees is voor terreur zeggen mensen vaak dat er geen bezwaar is, omdat het ‘voor onze veiligheid’ is. Maar het kan ook omslaan. En dan kun je niet meer terug. Dus je moet altijd blijven waken dat die waarborgen er zijn. Ik wil net zo goed als de politie dat mobiel banditisme wordt tegengegaan. Maar als het betekent dat iedereen met een Oost-Europees nummerbord en vier inzittenden per definitie verdacht wordt, dan gaat het te ver.”

Dit besef kwam toen je bij Amnesty begon?

“Nee, dat besef was er altijd wel. Als Rotterdamse bestuurder woonde ik op Zuid. Je had

daar de Antillianenaanpak met preventief fouilleren. Als persoon van kleur heb ik dat zelf ondergaan. Ook heb ik zelf gezien dat etnisch werd geprofileerd toen ik meeliep met de politie en zij lieten zien hoe het in de praktijk ging. Mijn achtergrond heeft meerwaarde, doordat ik beide denkwijzen ken en daardoor

“We zijn **niet** tegen het gebruik van **algoritmen**, maar vinden wel dat er een **begrenzing** aan moet zitten”

de nuances van beide kanten beter kan zien. Ik heb zelf ervaren wat politiecollega's van kleur hebben meegemaakt. Dat voelt anders en heeft echt impact. Maar in de kern zeg ik bij Amnesty niets anders dan op andere plekken. Mijn drijfveer is om met gesprekken de verbinding te leggen tussen groepen. Mensenrechten kun je 100 procent afdwingen, maar je hebt veel meer impact als je mensen laat inzien hoe het werkt. En hoe belangrijk is om als overheid te doen aan ‘practice what you preach.’”

Hoe gaan andere landen om met mensenrechten in het politiedomein?

“Het vraagstuk van technologie en mensenrechten is nog een heel erg onontgonnen gebied. Dus hier richten we ons wereldwijd

op en doen daar onderzoek naar. Het gaat niet alleen om extreme situaties als de Oeigoeren in China. Dat is denk ik wel een voorbeeld van ernstige mensenrechtenschendingen.

In de kern begint onze bemoeienis wanneer ergens aan mensenrechten wordt geknabbeld. Er is iemand opgeschoven van 'knabbelen aan' naar 'grove schendingen'. China heeft sowieso qua mensenrechten niet bepaald een goed trackrecord. Er worden elke maand nieuwe concentratiekampen gebouwd. Je hoort er niet zo veel over in de wereld, maar het is echt vreselijk wat daar plaatsvindt.

“Ik heb zelf
ervaren wat
politiecollega's van kleur
hebben meegemaakt”

Dat neemt echter niet weg dat er ook Nederlandse kwesties zijn waar je je druk over moet maken. Neem de vreemdelingendetentie; er zijn in Nederland echt mensen die regelmatig 23 uur per dag op cel zitten, terwijl ze strafrechtelijk niets misdaan hebben. Dat is ook een schending van de mensenrechten. Dus zowel in het binnenland als buitenland is er werk aan de winkel.

Het lijkt me een worsteling. Overlastgevende asielzoekers hebben mensenrechten, maar kunnen tege-

lijkertijd enorm hinderlijk zijn voor de lokale samenleving.

“Dat klopt. Maar blijf beseffen dat het niet alleen overlastgevers zijn die in de vreemdelingendetentie zitten. Daar zitten ook mensen die helemaal niets hebben gedaan en vastzitten omdat ze uitgezet moeten worden. Ze hebben te maken met een strakker penitentiair regime dan degenen die een delict hebben gepleegd. Als Amnesty vragen wij dan of dat echt op deze manier moet. Het maakt ons niet altijd populair, maar we vervullen wel een hele belangrijke functie die in een democratische rechtstaat gewaardeerd zou moeten worden.”

Wat is voor jou de ideale verstand-verhouding tussen politie en Amnesty?

“We moeten elkaar als meerwaarde zien. Dat betekent dat de politie iets doet met de opbouwende kritiek die we leveren en niet direct in een verdedigingsreflex schiet. Dat is namelijk wat ik heb gezien in mijn tijd bij de politie. Bij de discussie over etnisch profileren schoot iedereen meteen in de kramp. ‘Ik ben geen racist’ is vaak de reactie, terwijl het voorkomen van etnisch profileren vooral een kwestie is van professionaliteit. Wanneer een politieagent de hele dag zijn wapen trekt vindt iedereen dat onprofessioneel. Als collega's de ‘Handreiking professioneel controleren’ niet uit hun hoofd kennen, ligt het opeens gevoelig en praat niemand over gebrek aan professionaliteit. Dat is op z'n zachts gezegd vreemd.

Als je veel met bepaalde groepen mensen te maken hebt die naar jouw mening altijd ergens bij betrokken zijn, ontwikkel je misschien een bias. Maar je professeert dat je buiten die vooroordelen kunt blijven acteren. Op het moment dat je dat niet meer kunt, dan doe je iets niet goed. Het gaat naar mijn idee te weinig over professionaliteit en te veel over ‘wij zijn toch geen racisten’. Maar dat is de verkeerde discussie.

Hetzelfde geldt ook voor het thema diversiteit binnen de politie. Het vraagt om een cultuurverandering om de meerwaarde te zien van de inbreng van mensen met nieuwe en andere

blikken. Doe je dat niet, dan blijf je hangen in de gevestigde politiecultuur. De politie wil verandering, maar ze verandert niet. Ik denk dat dát het grote issue is. De politiecultuur is voor veel mensen een hele comfortabele jas waar iedereen in moet passen. Juist bij diversiteit accepteer je dat mensen ook anders tegen een cultuur aan kunnen kijken. Inclusiviteit gaat nog een stap verder. Als je wordt uitgenodigd voor het feest is sprake van diversiteit. Pas als je ten dans gevraagd wordt is sprake van inclusiviteit, want 'It takes two to tango.'

Is er politiek draagvlak voor jullie roep om een algoritmewaakhond?

"Door de toeslagenaffaire bij de Belastingdienst en de uitspraak van het Europese Hof over SyRI, het Systeem Risico Indicatie dat de overheid gebruikte voor de bestrijding van fraude op bijvoorbeeld het terrein van uitkeringen, toeslagen en belastingen, groeit de politieke aandacht. Het besef groeit dat organisaties zich bij het gebruik van algoritmen aan een aantal randvoorwaarden moeten houden. Vanuit onze optiek gaat het om een mensenrechtentoets en het bieden van transparantie; echt toetsen hoe een programma is opgezet en de output monitoren. Wij zijn tegenstander van zelflerende algoritmen, omdat die een ingebouwde bias verder kunnen versterken en je dan helemaal de greep kwijtraakt op wat er gebeurt. Natuurlijk is het ook zo dat algoritmes voor sommige dingen verschrikkelijk handig kunnen zijn. Maar bouw een aantal veiligheidszaken in. Dat is ons pleidooi.

Grondrechten stonden door corona meer dan ooit in de schijnwerpers. Hoe gaat het kabinet om met de mensenrechten in deze crisis?

"Nederland doet het in grote lijnen zoals het hoort. De maatregelen moeten proportioneel zijn en democratisch. De overheid kan in tijden van crises ver gaan. Wel moeten alle maatregelen aan een aantal voorwaarden voldoen en daar toetsen we op. Dat hebben we bijvoorbeeld gedaan voor de Covid-app en de noodwet die recent in de Eerste Kamer is aangenomen. Te

“De politie-
cultuur

is voor veel mensen een
comfortabele jas waar
iedereen in moet **passen**”

vaak is het denken tijdens crises 'als het niet kan zoals het moet, dan moet het maar zoals het kan'. Dat hoort niet. Bestuurders moeten niet zo denken en doen. Maar dat geldt net zozeer voor bijvoorbeeld de demonstranten voor de Tweede Kamer. Ze hebben het recht om rond de Tweede Kamer te staan en hun mening te verkondigen. Maar ze hebben niet het recht om wat zij vinden zo te doen dat ze anderen belasteren, intimideren, lastigvallen en uitschelden. Mensen mogen zeggen wat ze willen, mits binnen de wet. Maar je mag daarmee niet de mensenrechten van anderen inperken. Dat is waar het om gaat."

Hoe kijk je tot slot tegen de Black Lives Matter (BLM)-beweging aan?

"Die beweging zat er al heel lang aan te komen. Als mensen worden weggezet als tweederangsburgers en altijd hun plek moeten bevechten, dan komt die onvrede op een gegeven moment omhoog. Ik kan mij heel goed voorstellen hoe jonge mensen zich voelen. Dat komt in de BLM-discussie naar buiten. Zoals nu met de dood van George Floyd. Het gaat over ongelijkheid en achterstelling. Die is er, ook in Nederland; Nederlanders hebben altijd te horen gekregen dat we het tolerantste land ter wereld waren en dat blijkt in de praktijk tegen te vallen en daar hebben we moeite mee. Tegelijkertijd moeten we ervoor zorgen dat de polarisatie niet groeit, maar mensen de nuances zien en open blijven staan voor verbinding. Daar zet ik mij met Amnesty International graag voor in." •

Handleiding Optreden plaats delict

Een standaardwerk voor iedere politieambtenaar die op een plaats delict werkzaamheden moet uitvoeren of er leiding aan moet geven

ISBN:
978 94 6350028 9

Auteurs:
Adri van Amelsvoort
en Henk Groenendaal

De fysieke en digitale sporen op de plaats van misdrijf geven belangrijke aanwijzingen, ook over de identiteit van de dader(s) en de bij het misdrijf gebruikte middelen. Deze handleiding deelt kennis hoe sporen door niet-forensisch rechercheurs moeten worden beschermd en veiliggesteld.

Handleiding Verhoor

Een standaardwerk voor iedere politieambtenaar die belast is met de belangrijke klus van het verhoor

ISBN:
978 94 6350029 6

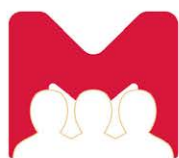
Auteurs:
Adri van Amelsvoort
en Imke Rispens

In deze handleiding worden alle aspecten van het verhoren van aangevers, getuigen en verdachten behandeld. En ook volop aandacht voor belangrijke vragen waarmee je te maken krijgt bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van verhoor.

Bestel nu bij www.sdu.nl

Sdu

oprecht
de beste
keuze

Medilex

onafhankelijke nascholing
voor zorgprofessionals

Vanzelfsprekend
worden onze
nascholingsdagen
corona-proof
georganiseerd!

woensdag 20 januari

Ongeremde daden

Voorkom handelingsverlegenheid bij seksueel grensoverschrijdend gedrag of zelfs seksuele delicten door mensen met een VB.

fysiek
&
online!

Meer info:

medilex.nl/ongeremdedaden

dinsdag 9 maart

Suicide & Suicidepreventie

Herken suïcidale gedachten en weet wat u kunt doen om in gesprek te gaan en hoe te handelen!

fysiek
&
online!

Meer info:

medilex.nl/suicidepreventie

Intercollegiaal coachen

Dag 1 | Basiskennis coachen
Dag 2 | Emotieel en emotiemanagement
Dag 3 | Feedback geven en ontvangen
Dag 4 | Coachingsgesprekken aanleren en oefenen
Dag 5 | Persoonlijke en authentieke coachingsstijl herkennen en ontwikkelen

25
PE-punten!

Startdata: 15 januari en 1 april

Meer info: medilex.nl/intercollegiaal_coachen

Dr. Peter Klerks
Raadadviseur Parket-Generaal,
Openbaar Ministerie en
docent aan de Politieacademie.

Echte veranderaars hebben geen zitvlees

Voor hoeveel inspirerende leiders heb ik gewerkt? Die vraag kwam bij me op bij het lezen over leiderschap in een complexe omgeving. Ik loop inmiddels 32 jaar rond in de wereld van wetenschap, veiligheid en rechtshandhaving. In die tijd werkte ik voor meer dan twintig managers, maar slechts een handvol leiders. Geen vrouwen helaas; die waren er nog amper op strategisch niveau.

De eerste was mijn veeleisende promotor – ooit vertrokken bij de politie – die het beste uit me haalde en me leerde te focussen. De tweede begon een onderzoeksbureau toen hij bij de politie zijn ei niet kwijt kon, en gaf me teamverantwoordelijkheid. De derde kreeg als korpschef een kleine regio toebedeeld omdat hij eigenwijs en onconventioneel was. Hij leerde me schuin oversteken. Ook die vertrok om in de buitenwereld wonderen te verrichten. Later werkte ik voor een knorrige procureur-generaal, die me liet zien hoe je in Den Haag integer blijft en respect afdwingt. Vier eigenzinnige inspirators hebben mij gevormd. Hoe zeldzaam zulk inspirerend strategisch leiderschap is, blijkt uit twee recente biografieën.

Hoogleraar en oud-inlichtingenman Paul Abels portretteert in *Spionkoppen* elf naoorlogse hoofden van Nederlands civiele geheime dienst. De Binnenlandse Veiligheidsdienst werd vanaf de oprichting in 1949 geleid door autoritaire communistenjagers. Oprichter Louis Einthoven, oud-hoofd-commissaris van Rotterdam, stelde in de oorlog de Duitse bezetter tevreden door joden te weren uit de Nederlandse Unie. Hij wist in september 1944 naar bevrijd Brabant te vluchten, wees koningin Wilhelmina en Prins Bernard op de zwakte van het parlementaire systeem en stelde een nieuwe bewindsvorm voor die de majesteit absolute bevoegdheden zou geven.

Zo ver kwam het niet, maar Einthoven leidde wel als ‘de Nederlandse J. Edgar Hoover’ de BVD tot 1961 met strakke hand. Terwijl Nederland in de drie decennia daarna sterk veranderde, bleef de Dienst onder kleurloze spionnenbazen een introverte en verkalkte organisatie. Pas met het aantreden van Arthur Docters van Leeuwen in 1989 stak er

een nieuwe wind op en begon de Dienst zich op ‘belangen-dragers’ te oriënteren.

Docters introduceerde projectmatig werken, publieke jaarverslagen en het gebruik van open bronnen. Na zijn vertrek staken oude reflexen echter weer de kop op. Pas onder het leiderschap van oud-korpschef Sybrand van Hulst moderniseerde de tot AIVD omgedoopte geheime dienst, waarna de anti-intellectualistische Gerard Bouman de focus weer naar uitvoerend ‘straatwerk’ verlegde. Hopelijk weet Erik Akkerboom er een toekomstbestendige organisatie van te maken. Docters van Leeuwen overleed op 14 augustus 2020, kort voor het verschijnen van zijn openhartige memoires *Een spoor van vernieuwing*. Als PG bepleitte hij binnenskamers een liberaal softdrugsbeleid. In zijn functioneren op Binnen-

landse Zaken, bij het OM en de AIVD toonde hij zich een strategisch leider met intellectueel overwicht, die vooruitstrevende medewerkers ruimte bood en promotiekansen gaf. Een groot verschil met de huidige politieorganisatie, waar de starre LFNP-matrix creatief en flexibel personeelsbeleid belemmert.

Voor ambitieuze politiemedewerkers is doorontwikkeling naar een ander werkveld lastig; van BOA nog executief worden is haast onmogelijk. Veel hoger opgeleiden komen op een OS-A plek, maar doorgroeien naar een hogere OS-functie is maar voor weinigen weggelegd. Recherchekundigen moeten voor een beter salaris doorgaans het management in. Als de politie echt wil doorontwikkelen naar een HBO/WO organisatie moet er voor basisfuncties betere betaling en doorgroeiruimte komen. De beste en meest vooruitstrevende politiecollega's worden gefnuikt in hun ambities en vertrekken, want echte veranderaars hebben geen zitvlees. Pas wanneer de strategische top zich inhoudelijk verbindt met de hoogopgeleide generatie ontstaat er kans op werkelijke vernieuwing en inspirerend leiderschap. •

→ Reageren? p.p.h.m.klerks@om.nl

BEWAKEN EN BEVEILIGEN

EEN ESSENTIEEL POLITIEEL PROCES

Het proces Bewaken en Beveiligen moet binnen de politie beter worden geborgd. Richt het in als hoofdproces, zoals bij de Koninklijke Marechaussee het geval is, adviseren Benjamin van Gelderen en Raoel Nanhekhan.

Bij aanzienlijke staatsbelangen en grote veiligheidsrisico's is Bewaken en Beveiligen (B&B) een effectief beschermingsmiddel. Voorbeelden zijn de persoonsbeveiliging van hoogwaardigheidsbekleders, objectbeveiliging en de inzet bij grote evenementen, herdenkingen en staatsbezoeken. De moord op advocaat Wiersum leidde tot de roep om bescherming van vertegenwoordigers van de democratische rechtsstaat. Een forse vraag die het stelsel B&B onder druk zette en die een wissel trok op de capaciteit van de politie en de KMar. Voor de KMar is B&B, naast de grenspolitietaken en internationale en militaire politietaken, een van de drie stevig ingebedde en doorontwikkelde hoofdtaken. Het probleem is dat binnen de politie het B&B-proces nog steeds niet is ingericht als hoofdproces, zoals de gebiedsge-

bonden politiezorg en opsporing dat wel zijn. De ontwikkeling en inrichting van dit proces verdienen dus extra aandacht en vragen om strategische keuzes.

Bij B&B komen zowel de politie als de KMar nadrukkelijk in beeld (zie kaders op pag. 32 en 24). Om het belang van de doorontwikkeling van het vakgebied binnen de politie te onderschrijven, gaan we hieronder in op twee jonge eenheden van de politie en de KMar; de Bewakingseenheid (BE) en het eskadron Hoog Risico Beveiliging (HRB). De formalisering van de BE-neventaak vond eind 2017 plaats en de HRB bestaat sinds 2016.

Inrichtingsthema's

Wanneer de ervaringen, opgedaan uit diverse BE-inzetten van de afgelopen jaren, worden

Over de auteurs

Dr. Benjamin R. van Gelderen (politie) is sectorhoofd en compagniecommandant Bewakingseenheid (BE)

Drs. Raoel M.F. Nanhekhan (KMar) is clusterhoofd Bewaken & Beveiligen bij de Directie Operaties

beschouwd dan is een aantal inrichtingsthema's te onderscheiden: informatie, organisatorische factoren en mindset.

1. Informatie

Bij informatieduiding doet zich vaak het probleem voor dat er geen of beperkte informatie voorhanden is, of dat een dreigingsinschatting nog op zich laat wachten. Dit kan tot onvoldoende inzet of inzet met beperkte middelen leiden, terwijl de impact of ernst van een dreiging hoog kan zijn en juist noopt tot verdergaande tegenmaatregelen.

2. Organisatie

Vanuit organisatorisch perspectief is de afgelopen tijd sprake van een sterkere processturing op B&B, vaak via het SGBO. Afgezien van de bekwaamheden op processturing, valt op dat de inhoudelijke kennis en kunde op het vakgebied variëren. De HBB-opleiding is vooral een procesopleiding en kent nauwelijks vakkundige onderdelen. Ook kunnen vanuit organisatorisch perspectief zeggenschaps-, politieke- en gezagsaspecten een rol spelen die de belangen en doelen van een inzet overstijgen. Dit kan weerslag hebben op de samenwerking tussen eenheden in het veld, welke vaak via verschillende aansturingslijnen verloopt.

Vanuit politiek optiek is veelal sprake van worsteling tussen de interne operationele aansturingslijn en het bevoegde gezag. Deze worsteling betreft de toestemming voor het zichtbaar dragen van de benodigde uitrustingsstukken en bewapening (de verschijningsvorm). Uiteraard is toestemming afhankelijk van de context en dient de verschijningsvorm passend te zijn, rekening houdend met uitstralingseffecten en proportionaliteit. De veiligheid van de politiedienster mag hierbij niet in het geding komen. De perceptie van bestuurlijke besluitvormers wijkt mogelijk af van de beleving van burgers. Zo zijn de maatschappelijke erva-

KMAR

Voor een effectgeoriënteerde B&B-taakuitvoering beschikt de KMar over de volgende operationele onderdelen: de Brigade Objectbeveiliging, het eskadron Hoog Risico Beveiliging, de Gewapende Beveiliging Burgerluchtvaart (te Schiphol) en de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten. Deze eenheden worden bijgestaan door het Expertisecentrum Bewaken & Beveiligen, de tactische Sectie Bewaken & Beveiligen en het strategisch-bestuurlijke Cluster Bewaken & Beveiligen.

ringen met de BE-inzet tijdens het dance-event Sensation (2016), en op diverse treinstations na buitenlandse aanslagen (2015), positief.

3. Mindset

Mindset speelt binnen de gehele veiligheidsorganisatie en is van belang voor de wijze waarop uitvoerder zich toelegt op de taakuitvoering. B&B kan soms statisch en eentonig zijn, wat tot mentale verslapping kan leiden. Dat is vooral funest voor het onderkennen van sluimerend gevaar. B&B vergt, naast het kunnen opereren in het zwaardere geweldsspectrum, ook een mindset om subtiele afwijkingen te kunnen onderkennen of ontlokken. Tegenspraak en omdenken zijn ook van belang; anderen met een kritische blik kunnen waardevolle toevoegingen aanreiken. Een gebrek aan creativiteit werkt beperkend, temeer voorstelbaarheid bij dreigingsinschattingen tegenwoordig een grotere rol inneemt ten opzichte van voorspelbaarheid.

HRB

De HRB bestaat sinds 2016. Zij heeft als inzetcriteria: de aanwezigheid van verhoogde dreiging, de potentiële noodzaak tot optreden in het hogere geweldsspectrum, de noodzaak tot robuuste uitrusting en uitstraling en het snel op- en af kunnen schalen. Tot 2020 was het

HRB-werk voornamelijk gericht op object-beveiliging. Sinds begin 2020 behoort ook persoonsbewaking in het medium risico-segment tot de HRB-taken. Persoonsbewaking moet niet worden verward met persoonsbeveiliging in het hogere risico-segment; dan zijn de DKDB en BSB aan zet. De BSB verzorgt een aanvullende opleidingsmodule 'persoonsbewaking' voor de HRB-collega's. Indien nodig verstrekt de BSB tevens coaching, red teaming, supervisie of materiële ondersteuning bij de HRB-taakuitvoering.

Leren van KMar

De lessen vanuit de HRB zijn ten eerste dat binnen het veiligheidsbestel beter kan én moet worden samengewerkt vanuit gezamenlijke veiligheidsdoelen, en een rol- en taakverdeling op basis van deskundigheid. Rol- en taakverdeling gaan idealiter gepaard met een toets op de inzetcriteria (het wat), goede afspraken over modus operandi en operationele uitvoeringsruimte (het hoe), en een exit-strategie (de end-state). Samenwerking in het veiligheidsbestel vergt duidelijke afspraken, een coöperatieve attitude, en vertrouwen. De (bestuurlijke) mindset dient voortdurend gericht te zijn op ontschotting, operationele slagvaardigheid en beoogd resultaat.

Ten tweede vergen snel veranderende en hybride dreigingen een adaptief en innovatief stelsel B&B. Een heldere proces- en stelselinrichting zijn daarbij noodzakelijk. Vernieuwende maatregelenconcepten (met

Ter nagedachtenis

Dit artikel is mede geschreven ter nagedachtenis aan Luitenant-Kolonel Jesus Gayoso Rey van de Spaanse Guardia Civil, commandant van de Gruppo de Accion Rápida. Hij was jarenlang een belangrijk voortrekker in het EUHRSN en is in maart 2020 overleden aan Covid-19.

B&B vraagt om een mindset om **subtiele afwijkingen** te kunnen onderkennen

Politie

Uitvoerende operationele politietaken worden vanuit de politie doorgaans als neventaak uitgevoerd. Uitzondering vormt dienst Koninklijke en Diplomatieke Persoonsbeveiliging en een binnen een enkele eenheid ingericht bewakings- en beveiligingsteam. De afdelingen Conflict- en Crisisbeheersing leveren eveneens een belangrijke beheers- en adviesrol en bij calamiteiten kan het proces door het hoofd Bewaken & Beveiligen (HBB) van een staf grootschalig en bijzonder optreden, worden behartigd. Ten slotte kan ook de Dienst Speciale Interventies (bemand door politie en Defensie (KMar/BSB en Mariniers)) worden ingezet.

de mogelijkheid tot het differentiëren in B&B-aanpak) en technologische ondersteuning dienen de B&B-professionals optimaal te equiperen. Statische onderdelen van het werk komen in aanmerking voor automatisering, zodat de B&B-professionals zich dynamisch en informatiegestuurd kunnen toespitsen op de specifieke risico's in kwestie.

Ten derde vormt informatie(-deling) de sleutel tot succesvol B&B; temeer tegenwoordig concrete voorspelbaarheid in toenemende mate plaats maakt voor meer abstracte voorstelbaarheid bij dreigingsinschattingen. Er dient te worden ingezet op uniforme, stelselbrede informatieproducten die voor de veiligheidspartners gelijkelijk toegankelijk zijn. Informatiedeling en -uitwisseling zijn cruciaal.

Ten vierde liggen er op het gebied van materieel in potentie mogelijkheden tot synergiewinst. Zo kan in het stelsel B&B door de participerende veiligheidspartners meer gezamenlijk worden aanbesteed en aangekocht, waardoor materieel efficiënter wordt verkregen en de interoperabiliteit tussen politie, KMar en overige Defensieonderdelen wordt vergroot. Harmoniseren en afstemmen van operationele behoeftes kunnen leiden tot meer en betere gezamenlijke behoeftevervullingen (Nanhekan, 2017).

Aanbevelingen

Het B&B-proces moet binnen de politie beter worden geborgd; inbedding als hoofdproces, zoals de KMar dat heeft gedaan, is een must. Er moet blijvend worden geïnvesteerd in vakinhoudelijke ontwikkeling. De Politieacademie kan hierin meer naar voren treden en samenwerken met opleidingspartners zoals het Opleidings- & Trainingscentrum KMar. In het investeren in opleiding/training gaat het niet alleen om de 'harde' operationele vaardigheden, maar ook om de 'zachte' meer psychologische aspecten; denk aan spotterstechnieken, motivatie, mindset, scherpheid en mentaal uithoudingsvermogen.

Het vertrouwen in de wijze van BE-taakuitvoering (de hoe-vraag) dient verder te groeien, met name op het vlak van benodigde uitvoeringsruimte in operationeel handelen.

De vraag hierbij is of er groepen dienders moeten worden opgeleid en ingebed, die zich dedicated op deze B&B-taak kunnen toelagen. Dit om ook recht te doen aan het capaciteitsbeslag. Hierbij is het denkbaar dat dit op verschillende niveaus wordt ingericht; variërend van vaste eenheden voor eenvoudige en statische taken, tot politiemedewerkers die als (neven) taak complexere B&B-inzetten met een meer dynamisch karakter uitvoeren. In de reguliere politieopleiding zou ook voor iedere diender een basis op het B&B-vakgebied gelegd moeten worden. Het vlak van dynamische B&B, waaronder onder meer verstaan wordt het transport van goederen van waarde, behoeft eveneens extra ontwikkeling.

Samenwerken

Een belangrijk onderwerp voor de toekomst betreft ook de complementaire samenwerking tussen de politie en de KMar, en andere Defensieonderdelen. Vanwege snel veranderende en hybride dreigingen maar ook bij langdurige en grootschalige B&B-inzetten, zal vanuit ieders expertise, capaciteiten en middelen moeten worden samengewerkt. Dit samenwerken dient plaats te vinden op regionaal en nationaal niveau, maar ook op internationaal niveau. Internationale samenwerking is reeds in gang gezet; met name door het delen van kennis, expertise en (dadelijk) training. In Europees verband worden er inmiddels inspecteurs opgeleid die bij grote evenementen risico-assessments kunnen uitvoeren. Het kabinet heeft bij Voorjaarsnota 2020 terecht besloten om, onder meer voor innovatie van het B&B-domein, gelden beschikbaar te stellen vanuit het Brede Offensief tegen Ondermijnende Criminaliteit. •

In Europees verband worden inmiddels inspecteurs opgeleid die bij grote evenementen **risico-assessments** kunnen uitvoeren

Verder lezen

Circulaire met betrekking tot de bewaking en beveiliging van personen, objecten en diensten 2019 (2019, 11 juli). Geraadpleegd van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0042437/2019-07-01>

Nanhekhani, R.M.F., (2017), Handboeken Veiligheid – Krijgsmacht: Studies over de organisatie en het optreden – H16. Materieel en materieellogistiek. Deventer: Wolters Kluwer.

NCTV (2019). Nationale veiligheid strategie. Geraadpleegd van <https://www.nctv.nl/onderwerpen/nationale-veiligheid-strategie/documenten/publicaties/2019/6/07/nationale-veiligheid-strategie-2019/2019>

Tweede Kamer, Kamerbrief Terrorismebestrijding, vergaderjaar 2014–2015, 29 754, nr. 302. Geraadpleegd van www.tweedekamer.nl

VOOR U DOORGENOMEN

Recensies over recente publicaties.

BOEK

Geschiedenis van de Nederlandse drugsbestrijding (1961-2011)

J. Wever (2020), uitgeverij Boomcriminologie, 580 pagina's, ISBN 978 94 623 6149 2.

Centraal in dit proefschrift staat de vraag welke verklaringen kunnen worden aangedragen vanuit het perspectief van de politie voor de *Dirty Harry-problemen*, zoals die zich hebben voorgedaan in de geschiedenis van de Nederlandse drugsbestrijding. De term *Dirty Harry-probleem* refereert aan de onorthodoxe aanpak van Clint Eastwood als inspecteur Harry Callahan. Het is het dilemma dat ontstaat als het doel urgent en moreel juist is, maar er geen geoorloofde middelen zijn om het doel te bereiken. Ontsporing ligt dan op de loer, en dat is precies wat zich in de geschiedenis van de Nederlandse drugsbestrijding een aantal maal heeft voorgedaan.

De beschrijving van 50 jaar drugsbestrijding start in 1961, toen het gebruik en de handel in drugs nauwelijks als problematisch werd beschouwd. De geschiedschrijving eindigt in 2011 op de drempel van een nieuwe reorganisatie. Wever maakt gebruik van de sociaalwetenschappelijke methode *analyse van het discours* om gebeurtenissen te duiden. Hij bestudeerde het interne debat over de drugsbestrijding en de normering van het handelingsrepertoire, onder andere aan de hand van publicaties in landelijke vakbladen als Het Recherchemagazine, het Algemeen Politieblad en Het Tijdschrift voor de Politie.

Het resultaat is een indrukwekkend overzicht van de drugsbestrijding door de politie in haar maatschappelijke context. De drugsbestrijding, de recherche, de internationale politiesamenwerking en de bestrijding van de georganiseerde drugscriminaliteit blijken in hoge mate te zijn beïnvloed door de ontwikkeling van het drugsprobleem, het Nederlandse drugsbeleid en de keuzes die gemaakt zijn ten aanzien van de politieorganisatie. Het biedt een belangrijke verklaring voor het *Dirty Harry-probleem*. Daar volgens Wever op belangrijke punten fundamenteel niet veel is veranderd, behoort het *Dirty-Harry-probleem* waarschijnlijk niet tot het verleden.

Recensent Claudia E.J. Verhagen is strategisch beleidsadviseur bij de GGD van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

Dit boek biedt
een belangrijke
verklaring
voor het
Dirty Harry-
probleem

BOEK

De wijkagent

Twintig jaar op de Utrechtse tippelzone. J. Schoenmaker, uitgeverij Ambo|Anthos, 156 pagina's, ISBN 978 90 263 5044 3.

Na 20 jaar surveillancedienst was Jan Schoenmaker toe aan een nieuwe uitdaging. Die kreeg hij. Hij werd wijkagent van een deel van de stad Utrecht waar ook de tippelzone onder viel.

In 1986 werd de Europalaan te Utrecht aangegeven als officiële gedoogzone voor straatprostitutie. Als Jan in 1992 het wijkagentschap aanvaardt, is de overlast op *De Baan* enorm: verslaafde tippelaars, dealers, ruzies en drukte op straat, tentjes in de struiken, condooms op kinderspeelplaatsen. Buurtbewoners vinden injectienaalden in hun brievenbus. De situatie grijpt Jan aan maar hij veroordeelt niet: "Je hoeft het niet eens te zijn met hun keuzes, maar ze verdienen in elk geval een normale behandeling" en "Nóóit mag je iemand afschrijven".

Jan werkt niet altijd volgens het boekje. Maar hij bewandelt ook de juiste officiële wegen. In samenwerking met collega's en de gemeente wordt de overlast aangepakt. De zone wordt geografisch begrensd. Er komt een afwerkplek waar sociale controle bescherming biedt. Sekswerkers moeten een vergunning hebben en zich aan voorwaarden houden. De vergunningen worden regelmatig gecontroleerd. Een HAP-bus biedt een rustplek met een kachel, koffie en beschermende middelen als condooms. Ook komt een huisarts op locatie.

Hoewel Jans optreden soms negatief inwerkt op het verdienmodel van de aanwezigen, wordt hij door de werkers (en profiteurs) van *De Baan* gewaardeerd. Dat blijkt als hij bij een controle met een auto wordt meegesleurd. Van alle kanten schieten collega's hem te hulp. Ter plaatse blijken zij de bestuurder te moeten beschermen.

Dames, pooiers en dealers dreigen de bestuurder te lynchen.

Het wordt leefbaarder in de wijk. Het succes van de Utrechtse aanpak krijgt (inter-)nationaal aandacht en waardering. Maar de drugscene verbreedt en verhardt. Afrikaanse dealers nemen de drugshandel over en Oost-Europeanen de vrouwenhandel. Stationsgebied Hoog Catharijne wordt Heroïnehart van Nederland. Georganiseerde criminaliteit zet voet aan de grond. Jan en zijn collega worden ernstig bedreigd. Openhartig beschrijft Jan zijn angsten en twijfels. Maar hij blijft onverzettelijk. Hij zoekt en krijgt steun van een collega wijkagent en de hondenbrigade. Het wordt rustiger op de Baan maar er blijft werk in overvloed. Nog altijd zijn er vrouwen die er niet staan voor zichzelf. Jan vertelt prachtig over schrijnende vervlogen tijden. Met zijn moedige aanpak maakte hij het verschil in het leven van velen.

Recensent Claudia Verhagen

Verwacht

Strafrechtspleging

Dit boek probeert inzichtelijk te maken welke partijen betrokken zijn, wat hun taken zijn in de verschillende fasen van het strafproces, en hoe zij zich tot elkaar verhouden

→ EIND DECEMBER BIJ BOOM CRIMINOLOGIE

Viraal

Nuchter betoog over hoe wiskunde ons helpt om problemen beter te begrijpen en aan te pakken: van pandemieën tot wapengeweld, van financiële crises tot desinformatie.

→ FEBRUARI 2021 BIJ NIEUWERZIJD

INTEGRALE VISIE NODIG UIT DE KRAMP VAN KRAPTE

Maatschappelijke vraagstukken worden steeds complexer en doorkruisen het onderscheid tussen politie, zorg, onderwijs en gemeenten, schrijven Teun-Pieter Snoo, Sander Wennekes en Annika Smit. Dat schreeuwt om een integrale aansturing.

Over de auteurs

Dr. Annika Smit is Lector Weerbaarheid aan de Politieacademie. Drs. Teun-Pieter de Snoo is promovendus en docent aan de Politieacademie. Drs. Sander Wennekes is Raadsadviseur bij de Politieonderwijsraad

Actuele ontwikkelingen dreigen een nauwe veiligheidsfocus bij de Nederlandse politie te versterken. De verspreiding van Covid-19 zorgt voor wereldwijde beperkingen die de politie dient te handhaven en de (economische) gevolgen van die beperkingen zorgen voor veranderingen in criminaliteit. In dezelfde periode leidt de dood van ongewapende zwarte Amerikanen door politie tot internationaal protest tegen racisme en politiegeweld. Hierdoor komt de legitimiteit van de politie ter discussie te staan.

Om deze maatschappelijke vraagstukken te kunnen beantwoorden, is een focus op veiligheid (of politie) ontoereikend. Onder de oppervlakte van deze bewegingen tekent zich

namelijk een patroon af van sociaaleconomische, etnische en gezondheidsverschillen die met elkaar samenhangen en elkaar kunnen versterken. Sommige buurten en gemeenschappen lijken bijvoorbeeld kwetsbaarder voor Covid-19¹, werkloosheid² en politiegeweld.³ Internationaal onderzoek wijst op grote verbondenheid tussen veiligheid en volksgezondheid en laat zien hoe effectief verregaande verbinding is tussen instanties als politie, zorg, onderwijs en gemeenten. De huidige dominante focus van Nederlandse overheidsinstanties op de eigen capaciteitstekorten en beperkte taak, moet doorbroken worden met meer integrale sturing; om de samenleving uiteindelijk te kunnen dienen.

Met de dood van George Floyd door politie-geweld als aanleiding, leiden massale demonstraties tot debat over de legitimiteit van de politie. In de afgelopen jaren zijn in het buitenland diverse kritische rapporten over harde aanpak-gerichte politie verschenen die herprioritering bij of zelfs afschaffing van dit soort politie bepleiten. Een voorbeeld hiervan is het boek 'The end of policing' van Alex Vitale. Het rapport Enough is Enough van de MPD150⁴, dat in het recente debat regelmatig aangehaald wordt⁵, stelt dat de gemilitariseerde, zwaarbewapende politie niet aansluit bij de lokale, vaak getraumatiseerde gemeenschap. Iedere poging tot hervorming van de politie is geblokkeerd door politie en vakbonden. De

verandering naar een weerbaar Minneapolis vraagt volgens het rapport om verschuiving van middelen: van politie naar initiatieven die aansluiten bij de behoeften van de lokale gemeenschap.

Mondkapjes doneren

De Nederlandse politie is bezig met haar eigen taakstelling en capaciteitstekort op het moment dat de maatschappij in de greep komt van de angst voor een onzichtbaar virus en verontwaardiging groeit over discriminatie en racisme. Op lokaal niveau is 'herprioritering' van taakstelling onvermijdelijk, gaven de burgemeesters van de grote steden eind 2019 in de media aan: de basisteams 'zakken door

- 1 Wadhera RK, Wadhera P, Gaba P, et al. Variation in COVID-19 hospitalizations and deaths across New York City boroughs. JAMA. 2020;323(21):2192-2195. doi:10.1001/jama.2020.7197
- 2 Cbsinuwbuurt.nl
- 3 <https://www.politie.nl/nieuws/2020/juni/29/leren-van-gebruik-geweld.html>
- 4 <https://www.mpd150.com/report/overview/>
- 5 <https://www.trouw.nl/buitenland/in-de-vs-gaat-het-nu-over-her-vormen-budget-weghalen-of-zelfs-het-afschaffen-van-de-politie-b23b6417/>; <https://www.youtube.com/watch?v=jrTM-jIR-EZ8>

het ijs'. De vakbonden dwingen de minister, de politietop, de burgemeesters en het Openbaar Ministerie 'harde keuzes' te maken over hoe de politie wordt ingezet⁶. Nationaal commandant Daniel richt zich begin maart, bij de start van de coronamaatregelen, op capaciteit voor de handhaving van noodverordeningen⁷ en samenwerking met andere sectoren lijkt beperkt te blijven tot het doneren van mondkapjes⁸. Maatschappelijke vraagstukken worden steeds complexer en doorkruisen het onderscheid tussen politie, zorg, onderwijs en gemeenten. De werkgebieden van verschillende instanties raken elkaar voortdurend. Het helpt niet als instanties door bezuinigingen, reorganisaties en capaciteitsgebrek, zich terugtrekken op hun 'kerntaken'. De hete aardappel wordt dan al snel doorgeschoven naar anderen. Indirect leidt het doorschuiven van (sociaal) ingewikkelde problematiek tot maatschappelijk onaanvaard gedrag dat, weliswaar soms pas vele jaren later, weer in het 'afvoerputje' van de politie terecht komt. Dit heeft niet alleen consequenties voor uitvoeringsorganisaties, maar vooral ook voor kwetsbare burgers en bevolkingsgroepen; en uiteindelijk voor de maatschappij.⁹

Gezondheidsbenadering

Internationaal zijn interessante samenwerkingen ontwikkeld tussen politie en met name de publieke gezondheidszorg. Startend vanuit volksgezondheid en de grondoorzaken van geweld, heeft een integrale geweldsaanpak die

gericht is op het voorkómen van geweld ook een aantoonbaar positieve impact op daders.¹⁰ Aandacht voor geweld en trauma's in de kindertijd zou niet alleen het aantal geweldsincidenten drastisch reduceren, maar voorkomt ook dat dit van generatie op generatie doorgegeven wordt.¹¹

Het politiekorps van Philadelphia (VS) heeft het toenemend vuurwapengeweld epidemiologisch laten duiden door data van verschillende overheidsinstanties te koppelen.¹² Vuurwapengeweld bleek niet alleen een veiligheids- en gezondheidsprobleem voor mensen in de slechtere wijken, het is tevens een enorm sociaal en financieel-economische probleem voor de stad en zijn belastingbetalers.

Het *College of Policing* en de *National Police Chiefs Council* in Engeland pleiten samen met Public Health England in een onlangs afgegeven verklaring voor meer focus op een gemeenschappelijke gezondheidsbenadering door de politie.¹³ Met het uitgangspunt dat preventie beter is dan genezing, ligt de focus op de behoeften van de gehele populatie of bevolkingsgroepen; en niet op individuen. Instituten en gemeenschappen dienen samen te werken op basis van wetenschappelijk onderbouwde gegevens. Het Centre for Law Enforcement and Public Health (CLEPH) komt ook met de oproep aan politie en publieke gezondheidszorg om kwetsbaarheid en ongelijkheid samen aan te pakken, met de gemeenschappen die zij dienen.¹⁴

- 6 www.trouw.nl/nieuws/ultimatum-bonden-politiemensen-zijn-door-een-riete-aan-het-ademhalen
- 7 <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2327572-politie-mensen-houden-zich-goed-aan-de-adviezen-we-zijn-voorbereid.html>
- 8 <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/op-pad-met-max-daniel-leider-van-het-corona-crisisteam-bij-de-politie-b8bc4941/>
- 9 Punch, M. (2019). Law Enforcement and Public Health: An Overview. 's Gravenhage: Politieonderwijsraad.
- 10 McNeill, A., & Wheller, L. (2019). Knife crime. Evidence Briefing. Coventry: College of Policing.
- 11 Zie bijvoorbeeld: Bellisi, M. A., Ashton, K., Hughes, K., Ford, K., Bishop, J., & Paranjothi, S. (2015). Adverse Childhood Experiences and their impact on health-harming behaviours in the Welsh adult population. Cardiff: Public Health Wales NHS Trust.
- 12 Washington, R. (2019). Roadmap to a safer Philadelphia: a public health approach to stop everyday 'mass shootings'. LEPH 2019. Edinburgh: Philadelphia Department of Public Health.
- 13 <https://www.npcc.police.uk/Publication/NEW%20Policing%20Health%20and%20Social%20Care%20consensus%202018.pdf>

De politie in Nederland is met haar missie 'waakzaam en dienstbaar aan de waarden van de rechtsstaat' niet direct gericht op samenwerking met andere partijen. Zowel in missie als kernwaarden (betrouwbaar, moedig, verbindend, integer) blijft de politie impliciet in wat zij precies beoogt. Centraal staat *hoe* de politie zich opstelt, en niet *waartoe* zij zich op die manier opstelt.

Verkokerd

Dat is een instrumentele focus. Bovendien verwijst de politie in haar missie naar zichzelf (haar eigen houding) als sterke arm van de wet. Een instrumentele focus op het zelf vormt een dubbele handicap bij maatschappelijke problematiek die om gezamenlijke doelstelling vraagt in een grijs gebied tussen organisaties en sectoren in.

Een **probleem**
dat (ook) op het
bord ligt van anderen,
zal bij **instanties**
snel van tafel worden
geschoven

Het praktische politiewerk wordt in Nederland gestuurd en uitgevoerd vanuit het uitgangspunt van maatschappelijke verankering: met een fijnmazige organisatiestructuur en aanwezigheid in de wijken. Men zou verwachten dat misschien niet de missie, maar wel het dagelijkse politiewerk dan gericht is op de relatie met zorg en onderwijs.

Onder invloed van bezuinigingen en de ervaren dreiging van terroristische acties ligt in de praktijk echter veel nadruk op misdaadbestrijding, ordehandhaving, contraterrorisme. Aandacht voor de politie als maatschappelijk geïntegreerde instantie, lijkt de afgelopen jaren verslapt zonder dat openlijk afstand genomen is van dit streven.¹⁵ Hoe gedreven individuele

politiemensen in hun werk ook kunnen zijn, zij buigen een verkokerd systeem gericht op beheersing niet om naar sector-overstijgende aanpak van maatschappelijke vraagstukken.

Maatschappelijke problemen worden per overheidsinstantie behandeld als capaciteitsproblemen, of het nu om IC-bedden, politie-medewerkers of diversiteitsquota gaat. Dit perspectief van schaarste en crisis beneemt het zicht op onderliggende patronen; een op handhaving gerichte benadering pakt slechts symptomen aan.

Niemandslaan

Voor de politie ligt het niet direct voor de hand om gedeelde opgaven met partners in de publieke sector te formuleren, gegeven de missie en werkwijzen van 'de sterke arm van de wet'. Evenzo zullen zorginstanties zich niet direct buigen over toenemende (criminele) overlast.

Een maatschappelijk probleem dat (ook) op het bord ligt van anderen, zal bij instanties die over eigen kerntaken en schaarste discussiëren snel van tafel worden geschoven. Het probleem komt in een soort niemandslaan

¹⁴ https://mcusercontent.com/97947d4b0aa494f604b7b-cbb6/files/445851a7-6ba0-43ef-9f00-d9abb68d3f74/GLEPHA_Statement_from_Board_of_Directors_Fellows_on_George_Floyd_7_Jun_2020.pdf

¹⁵ Van Dijk, A., Hoogewoning, F., & Punch, M. (2015). What Matters In Policing? Change, Values and Leadership in Turbulent Times. Bristol: Policy Press.

terecht. Op die manier worden (capaciteits) tekorten voor de toekomst gecreëerd, omdat de onderliggende oorzaken op het domein van het niemandsland liggen en zich (jaren later) manifesteren als groeiende uitdaging voor individuele organisaties zoals de politie. Zolang maatschappelijke problematiek door betrokken instanties louter vanuit de eigen koker wordt geduid in termen van capaciteitstekort, zullen de problematiek en het capaciteitstekort beide blijven toenemen.

Perverse afwegingen

De politie, en andere overheidsinstanties zoals de zorg, dienen dus voorbij hun eigen organisatie(belang) en dominante perspectieven te kijken. Maatschappelijke vraagstukken moeten doorgrond worden, wil men aan de voorkant van de problemen komen. Wat wellicht een dilemma vormt voor politiek en bestuur is dat effecten van preventie zich niet goed laten meten. Dit kan leiden tot situaties waarin perverse afwegingen gemaakt moeten worden tussen organisatiebelang en maatschappelijk belang. Hoe effectiever de preventieve werking, des te minder maatschappelijke onrust en

criminaliteit, des te minder geld voor de politie. Wellicht kan het ook anders. Omdat de meest prangende maatschappelijke vraagstukken meerdere instanties bestrijken, dient het antwoord niet vanuit losse sectoren te komen. Het doel mag niet zijn om dienders, docenten of maatschappelijk werkers bezig te houden,

Voor alles vraagt dit **politiek- bestuurlijke** daadkracht

maar om de samenleving te dienen. De verwevenheid tussen instanties is niet alleen een belangrijke verklaring, maar biedt ook een oplossingsrichting voor het ervaren capaciteitstekort.

Wat kost het de staat als er niets structureels gebeurt? Wat levert het op als het probleem systematisch en sector-overstijgend wordt aangepakt? Het geld kan vanuit integraal zicht op de onderliggende problematiek verdeeld worden over individuele sectoren. Dit is geen makkelijke opgave, want een collectieve preventieve inzet roept allerlei vragen op over financiering, aansturing en verantwoording. En het lijkt wellicht op het eerste oog alleen maar extra werk te creëren.

Het is niet realistisch om te verwachten dat individuele sectoren of organisaties ineens boven hun eigen verantwoordelijkheid uit zullen stijgen. Zij worden nu namelijk afgerekend op de eigen taakstelling. De (gevolgen van de) pandemie en de huidige maatschappelijke onrust, verdienen integrale sturing op gemeenschappelijke doelen die de politie verbindt met sectoren zoals de zorg en deze niet separeert. Vóór alles vraagt dit politiek-bestuurlijke creativiteit en daadkracht, van landelijke overheid tot gemeenteraad. Onder het debat over de legitimiteit van de politie, wachten complexe maatschappelijke vraagstukken op antwoord. •

Zakboek WVV

In deze vierentwintigste druk van het zakboek WVV treft u de tekst aan van de Wegenverkeerswet 1994, alsmede de voor de uitvoering van die wet relevante bepalingen uit het Kentekenreglement, het Reglement rijbewijzen, de Regeling voertuigen en de Algemene wet bestuursrecht. Tevens is de tekst van de Regeling maatregelen rijvaardigheid en geschiktheid 2011 opgenomen. Het zakboek WVV is geënt op de onderwijspraktijk. Waar nodig wordt het artikel toegelicht.

Zakboek RVV

In deze tweeëntwintigste druk van het zakboek RVV 1990/BABW treft u de tekst aan van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 en het Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer herzien en geactualiseerd met de laatste wijzigingen. Het zakboek RVV 1990/BABW is geënt op de onderwijspraktijk. Waar nodig wordt het artikel toegelicht.

Het Zakboek RVV 1990/BABW en het Zakboek WVV volgen de wijzigingen van de verkeerswetgeving op de voet. Voor u als handhaver van verkeerswetgeving is het van groot belang volledig op de hoogte te zijn van deze veranderingen.

Niet alleen van de wijzigingen zelf, maar juist ook voor wat dit betekent in de handhavingspraktijk. En juist op dat laatste aspect zijn de toelichtingen toegespitst. Daarom zijn ze voor u als handhaver zo noodzakelijk om ze bij elke nieuwe update weer in huis te halen.

Bestel nu bij www.sdu.nl/shop

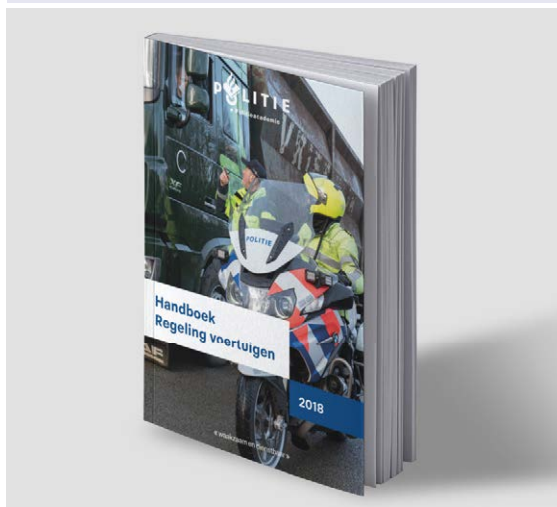
Sdu

Handboek Regeling voertuigen

Handhaven binnen het verkeersdomein is geen eenvoudige zaak. Er zijn veel wetten, besluiten, instructies en beleidsregels waar de handhaver mee te maken heeft en die kaders veranderen voortdurend. Het Handboek Regeling voertuigen helpt u bij het voorbereiden en uitvoeren van verkeerscontroles.

In het eerste deel van het handboek vindt u informatie over tal van onderwerpen die bij het controleren van voertuigen belangrijk zijn, zoals: een toelichting op het verbaliseren, ladingzekering, het wegen van voertuigen. In dit deel wordt ook aandacht besteed aan speciale voertuigen zoals motorrijtuigen met beperkte snelheid (MMBS), landbouw- of bosbouwtrekkers (LBT), quads, speedpedelecs en aangewezen bromfietsen. In deel twee is de integrale tekst van de Regeling voertuigen opgenomen. Hier zijn bijlage VIII (aanvullende permanente eisen en gebruikseisen), toelichting met feitnummers en, indien van toepassing, verbaliseringsbeleid aan toegevoegd.

Het Handboek Regeling voertuigen past in iedere motorkoffer of surveillancetas. Verder is het geschikt voor de APK-keurmeester, voor leden van het openbaar ministerie of de rechterlijke macht en ieder ander die werkzaam is binnen de (handhavings)wereld van verkeer en vervoer. Niet op de laatste plaats is het geschikt om te worden gebruikt voor opleidingsdoeleinden.

Bestel nu bij www.sdu.nl/shop

Sdu

Alcoholcontrole op straat 2020

A.C. van der Pluijm

Dit zakboekje is geschreven naar aanleiding van veelgestelde vragen en probleemstellingen tijdens de controle op straat op het gebruik van alcohol, geneesmiddelen en drugs in het verkeer, en het vervolg daarop. Het bevat de relevante wettelijke bepalingen en de toepassing hiervan bij toezicht en handhaving.

Bij de achtste druk zijn de bepalingen van Besluit alcohol, drugs en geneesmiddelen in het verkeer ingevoegd, alsmede het gebruik van de speekseltest voor de controle van bestuurders van voertuigen op het rijden onder invloed van drugs en geneesmiddelen (sec) en in combinatie met alcoholgebruik.

In deze achtste druk wordt artikel 8 VVV 1994 in tegenstelling tot eerdere drukken, op verzoek uit de praktijk, in een apart hoofdstuk behandeld en toegelicht, zodat deze sneller gevonden en geraadpleegd kan worden.

Bestel nu bij www.sdu.nl/shop

Sdu

Bezocht

Spotlight op Ondermijning

Mr. Greetje Bos,
wethouder Leefbaarheid, Wijkveiligheid, Financiën en Energie in Breda

Het Aanjaagteam Ondermijning, onder bezielende leiding van oud-burgemeester van Tilburg Peter Noordanus, organiseerde een webinar getiteld 'Spotlight op Ondermijning'. Hoe voorkomen we dat jeugd afglijdt het criminele pad op? Misschien wel het belangrijkste thema voor de komende 20 jaar.

Wethouder Kristian Wurz uit Aarhus (Denemarken) benadrukte het belang van 'multi agency'-samenwerking. Hij verraste ons met gegevensdeling tussen die verschillende overheidsonderdelen, een mooie aanvulling voor de Nederlandse aanpak. Patricia Messer-Dinissen, president van de rechtbank Oost-Brabant, belichtte het fenomeen wijkrechtbank en hoe belangrijk het is daar vroegtijdig multi-problematiek te signaleren met een adequate hulpverlening daarop.

Okrah Donkor, van Triple Threat in Haarlem, liet zien dat je aan moet sluiten bij de beleavingswereld van jongeren en tonen dat ze met hun talenten ook positief kunnen bijdragen aan de samenleving. Okrah gebruikt het veel beproefde middel van de sport, dat jongeren enorm kan binden.

Victor Kallen, neurobioloog bij TNO, nam ons mee in het brein van een jongere. En liet zien dat deze zeer gevoelig is voor 'peer pressure'.

Kees Buijtelaar, rector van het Bindelmeer College sloot zich hier volledig op aan. Jongeren hebben behoefte aan positieve rolmodellen. Vanuit Breda berichtte ikzelf over het project Grote Broer/Grote Zus, waarbij wordt gewerkt met verschillende rangen. Hoe hoger, hoe meer waardering. Maar ook hoe meer verantwoordelijkheid. In de hoogste rang worden leiderschapsvaardigheden van de jongere gevraagd. Zij leiden de "jonkies" in de activiteiten. En zo breien ze de cirkel rond.

Agenda

28 JANUARI 2021

Studiemiddag Politie in crisissituaties

Deze studiemiddag is gebaseerd op het nieuwe Politiecahier: "Politie in crisissituaties" (nr. 57). De studiemiddag gaat na hoe de politie in België en in Nederland georganiseerd is om crisissituaties en rampen het hoofd te bieden. En hoe goed is politie voorbereid op nieuwe crises en rampensituaties? Verder komen SWOT-analyses aan bod en wordt het crisismanagement tijdens de tramaanslag in Utrecht op 18 maart 2019 geanalyseerd.

→ cahierspolitiestudies.eu
→ evenementen > politie in crisissituaties

12 MAART 2021

Congres voor reddingswerkers en hulpverleners

Reddingswerkers, hulpverleners, politie en security professionals zetten zich in voor orde, veiligheid, gezondheid. Echter deze hoog risico beroepen zijn ook veeleisend voor hun persoon en privéleven. In deze periode van Covid doen we in hoge mate een beroep op deze professionals. Tijdens dit congres is aandacht voor preventie van gezondheid en welzijn tijdens een intensief beroepsleven.

→ balans-en-impuls.nl/ > congres 12 maart 2021

7 JUNI 2021

Werkconferentie Drones voor Defensie en Veiligheid

Deze dag wordt de start van verdere verdieping van het definiëren van doelstellingen en het aanjagen van nieuwe en bestaande samenwerkingsverbanden tussen de verschillende overheden en de Nederlandse industrie op het gebied van drones en counterdrones. Sprekers geven vanuit het eigen werkveld hun visie over drones en counter drones.

→ www.ifv.nl > kennisevents > agenda > Werkconferentie Drones voor Defensie en Veiligheid

8 JUNI 2021

Congres Huiselijk Geweld

De cijfers in Nederland wijzen (nog) niet uit dat huiselijk geweld tijdens de coronacrisis is toegenomen. Dat is deels te verklaren omdat het in sommige gezinnen beter gaat dan verwacht nu de stress van bijvoorbeeld reizen is afgenomen. Tijdens het congres wordt ingaan op onderzoeksresultaten over huiselijk geweld tijdens de lockdown. Daarnaast worden ervaringen door Veilig thuis gedeeld. Ook wordt verteld hoe slachtoffers sneller in beeld kunnen worden gebracht.

→ www.zorgwelzijn.nl > congressen > congres huiselijk geweld

MEER ONDERSTEUNING VOOR BOA'S

Zware tijden voor de boa's, die naast de bestaande taken verantwoordelijk zijn voor de handhaving van de coronaregels. Wordt het tijd dat de politie de boa's te hulp schiet?

'Een gezondheids-crisis is geen evenement'

Ruud Kuin
Voorzitter
Nederlandse Boa Bond

Bij een voetbalwedstrijd is de KNVB verantwoordelijk voor een ordentelijk verloop. En als de situatie escaleert, of dreigt te escaleren, is de politie nadrukkelijk aanwezig. En zo is dat bij tal van evenementen, zoals festivals, congressen of demonstraties. Maar is dit eigenlijk wel zo vanzelfsprekend als het gaat om de handhaving van de noodverordening in verband met Covid-19? Is de gemeente in dat geval wel 'de sector' die als enige verantwoordelijk is voor 'een ordentelijk verloop'?

Mijn vraag heeft niets te maken met de twijfel of boa's wel of niet toegerust zijn voor deze taak. De boa's hebben in de praktijk ook laten zien dat ze deze belangrijke klus uitstekend aankunnen. Er was terechte kritiek op de grote verschillen in het aantal boetes per regio. Dat lag echter niet aan de individuele boa, maar wel aan de verschillende instructies in de veiligheidsregio's.

Mijn verbazing betreft het feit dat de top van de politie de handhaving in een gezondheids crisis gelijk stelt aan een evenement als het voetbal. En dat hierover nauwelijks discussie was. Bij de vraag wie primair belast is met de handhaving lijkt schaarste leidend te zijn geweest; schaarste aan politiecapaciteit wel te verstaan. Wij betwisten niet dat deze bestaat. Maar als we eerst de principiële vraag hadden beantwoord wie deze essentiële taak, in het belang van de volksgezondheid, het beste kan uitvoeren, dan was er een andere uitkomst geweest. Dan had de conclusie moeten zijn dat politie en boa's de handhaving van de noodverordening meer samen hadden moeten doen.

'Pak die handhaving weer op'

Esmeralda Wallast Groenewoud
Directeur Toezicht en
Handhaving Openbare Ruimte

Reguleren van veiligheid vereist samenwerking tussen burgers, ondernemers, handhavers en de politie. De gemeentelijke invloed op de politie is afgenomen en het is de politieleiding niet gelukt om de (voorzienbare) uitstroom bij de politie te compenseren. Tekorten zijn het gevolg. De overblijvende capaciteit wordt nauwelijks nog ingezet op handhaving. Zo wordt handhaving steeds meer een exclusieve gemeentelijke taak.

Dit leidt tot groei van gemeentelijke handhavingscapaciteit, terwijl inzet van handhavers in drukke gebieden, zonder directe back-up door de gewapende politie, leidt tot een toename van geweldsincidenten. Een neerwaartse spiraal die alleen kan worden doorbroken door intensievere samenwerking.

Iedere politie-eenheid zou een klein vast deel van haar sterkte (10 procent van het aantal handhavers) beschikbaar kunnen stellen voor geplande handhavingsacties. Het voordeel is dat er samen, planmatig, 24/7 én informatie-gestuurd kan worden gehandhaafd. Ook op tijden en plaatsen waar handhavers dat alleen (in verband met onveiligheid) niet kunnen. Bijkomend voordeel is dat de burgers en ondernemers zien dat de politie zich weer bezig gaat houden met de dagelijkse problemen in de straat en wijk, iets waaraan ik een groeiende behoefte signaleer.

Ik doe daarom, juist in deze corona-tijd, een appel op de politie om handhavingstaken opnieuw op te pakken. Handhavers samen met de politie, dicht bij burgers en ondernemers. Het kan wellicht net zo'n succes worden als het zo populaire wijkagentenconcept.

NIEUW

Blijf up-to-date met het online platform **covid19.sdu.nl**

Incl.
downloads
en online
events!

We zitten allemaal vol vragen. Welke impact heeft de coronacrisis op onze samenleving en organisaties? Hoe bereiden we ons voor op de lange termijn? En hoe blijven we up-to-date? Juist nú hebben we elkaar extra hard nodig.

Bij Sdu werken we hard aan de continuering van onze dienstverlening. Zo houden we u via het online platform **covid19.sdu.nl** op de hoogte van het laatste nieuws, verdiepende informatie en praktische hulpmiddelen.

De handvatten die u op dit moment nodig heeft!

Mis geen corona-nieuws meer! Bezoek **covid19.sdu.nl** en schrijf u in voor de **dagelijkse nieuwsbrief!**

Sdu

Master of Science in Policing

Informatiebijeenkomst 11 februari

Aan het einde van je werkdag pak je nog even het rapport over een politieonderzoek naar de bestrijding van drugs. Leunend in je stoel scan je eerst maar eens de samenvatting. Je bladert verder op zoek naar de conclusies. Een frons op je hoofd. Ja, helaas herkenning alom. Goeie aanbevelingen ook. Daar had je je voordeel mee kunnen doen bij die recente inval in een drugslab. Het maakt je nieuwsgierig naar hoe je dit soort lastige vraagstukken wetenschappelijk kunt onderzoeken. En hoe maak je dit praktisch toepasbaar in het politiewerk?

De Master of Science in Policing (MSc Policing), een Joint Degree van de Politieacademie en Canterbury Christ Church University (CCCU), geeft jou de mogelijkheid om je dit eigen te maken. Wil jij als professional in (inter)nationale netwerken op strategisch niveau functioneren? Of ben je een leidinggevende die onderzoeksresultaten beter wil benutten? De MSc Policing koppelt jouw eerder opgedane ervaring, ontwikkelde vakmanschap en vakkennis aan een breed perspectief op de politiefunctie.

De MSc Policing is een unieke WO-master met een sterke onderzoekscomponent. De Politieacademie verzorgt deze wetenschappelijke en praktijkgerichte opleiding in samenwerking met CCCU en de Deutsche Hochschule der Polizei (DHPol). De driejarige deeltijdopleiding is grotendeels Engelstalig.

Jaarlijks is er plaats voor maximaal 24 medewerkers van de politie en verwante beroepsgroepen.

De start van de volgende lichting is in september 2021.

Wil jij meer over deze master weten? Op donderdag 11 februari ben je welkom bij de voorlichtingsbijeenkomst van de MSc Policing op de concernlocatie van de Politieacademie in Apeldoorn. Meld je aan via MSc.policing@politieacademie.nl.

Kijk voor meer informatie over het opleidingsprogramma, de instroomeisen en praktische zaken zoals volgende voorlichtingsbijeenkomsten en de aanmeldingsprocedure op <https://www.politieacademie.nl/onderwijs/onderwijsaanbod>.